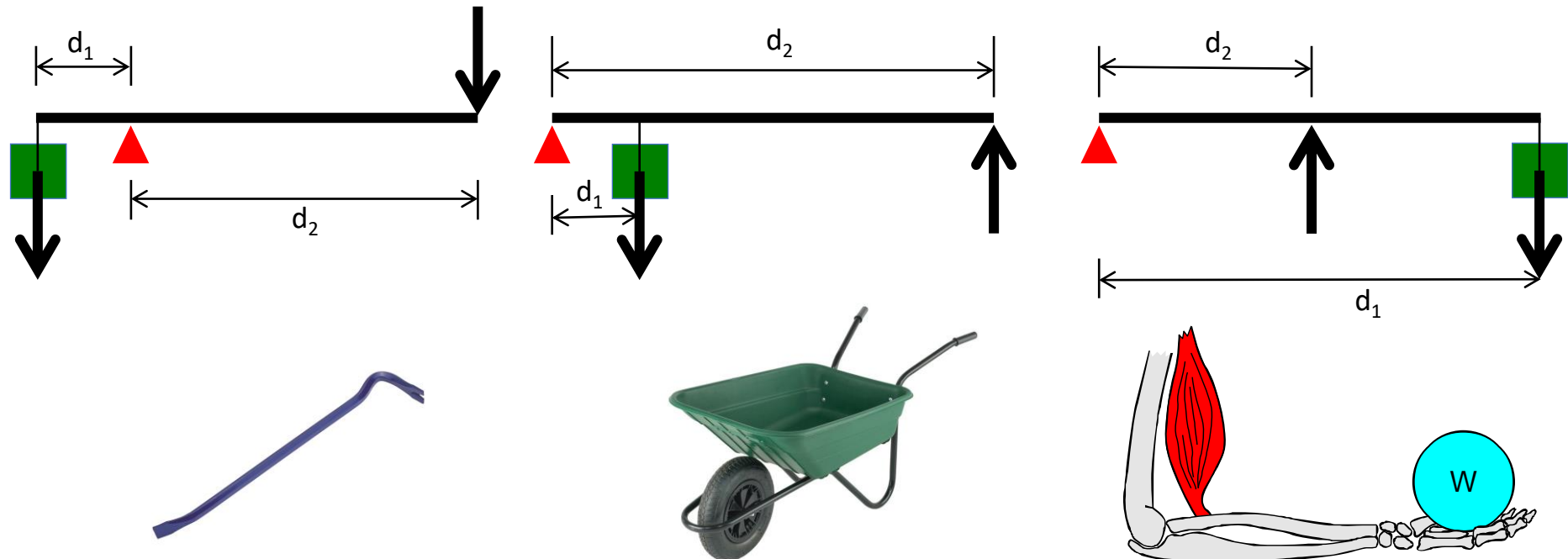

1. Warunki równowagi mechanicznej

Ruch poszczególnych części ciała niekiedy da się opisać przy użyciu prostych modeli fizycznych. Jednym z nich jest dźwignia, czyli **urządzenie do przenoszenia siły w taki sposób, by uzyskać działanie większej siły przez zastosowanie siły mniejszej**. Modelowa dźwignia jest sztywnym prętem, obracającym wokół punktu podparcia na skutek działających nań sił.

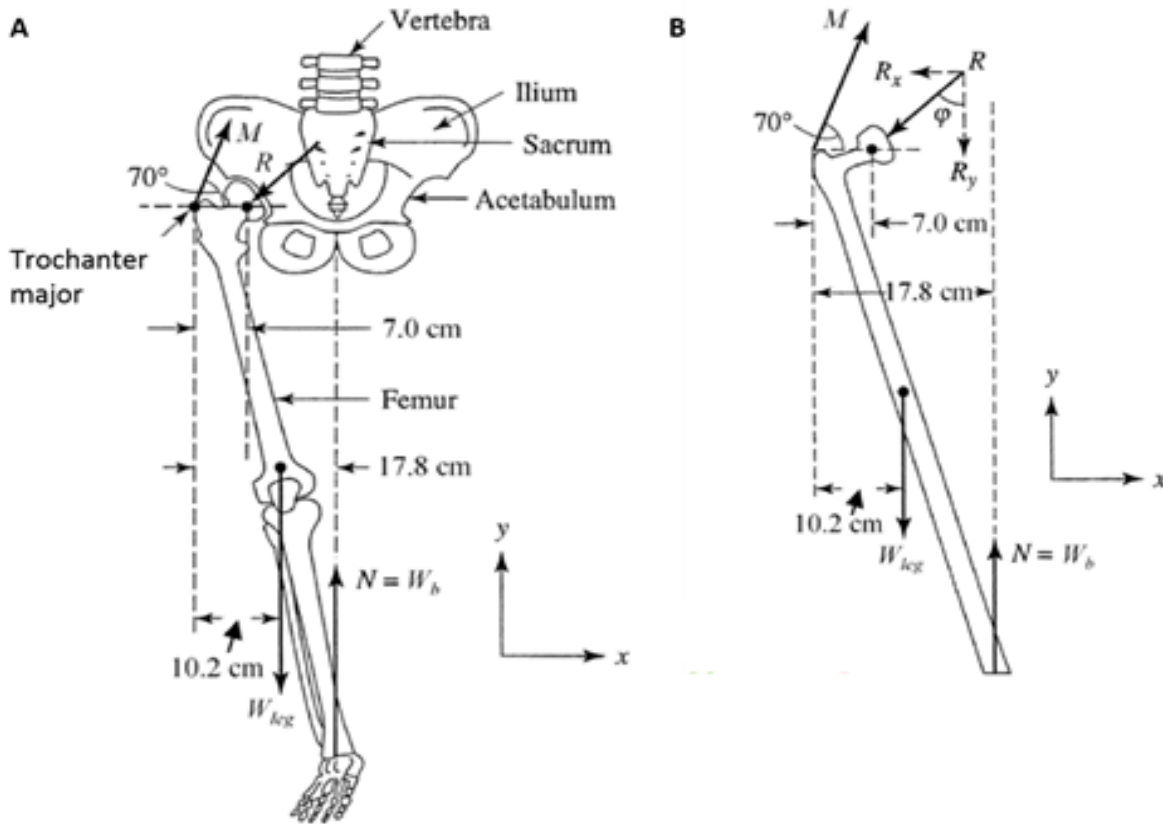
Trzy fundamentalne elementy układu, w którym rozpatrujemy dźwignię, to:

- punkt podparcia**, wyznaczający oś obrotu – w ciele jest to zwykle staw;
- ramię siły, d_2** , będące odległością między punktem podparcia i punktem przyłożenia mniejszej siły, pokonującej stawiany dźwigni opór – w ciele jest to zwykle odległość między stawem a przyczepem mięśnia, poruszającego dźwignię;
- ramię oporu, d_1** , będące odległością między punktem podparcia i punktem przyłożenia większej siły oporu, który dźwignia ma przewyciężyć.

1. Warunki równowagi mechanicznej

Poniższy diagram podaje siły działające na staw biodrowy i kończynę dolną. Standaryzowane wymiary, podane na schematach, odpowiadają średnim otrzymanym z pomiarów wykonanych dla dorosłych ludzi. Proszę zapisać warunek równowagi sił działających w tym układzie.

Siły:

- N to siła sprężystości podłoża, równa co do wartości ciężarowi ciała W_b , ale skierowana przeciwnie.
- W_{leg} to ciężar kończyny dolnej. Przyjmujemy, iż jego wartość równa jest $0.16W_b$ ($W_{leg} = W_b/7$). Siła ta przyczepiona jest w środku masy kończyny.
- R to siła, z jaką staw biodrowy działa na głowę kości udowej, prostopadła do panewki. Ponieważ skierowana jest pod kątem względem pozostałych sił, rozważamy jej dwie składowe: R_x i R_y .
- M to siła wywołana działaniem trzech mięśni odwodźcili. W poniższych obliczeniach potraktujemy te trzy mięśnie jako jeden układ. Zaznaczony na obrazku kąt $\alpha = 70^\circ$, to kąt między kierunkiem siły M a osią x układu współrzędnych.

1. Warunki równowagi mechanicznej

Warunek równowagi sił z rozbiem na składowe ma postać:

$$\text{Oś X} - 0 = M \cos \alpha - R_x$$

$$\text{Oś Y} - 0 = M \sin \alpha - R_y - W_{leg} + W_b$$

Zakładamy, że oś obrotu jest w środku głowy kości udowej. Dla obliczenia momentów sił musimy określić ramiona poszczególnych sił (odległość między punktem przyłożenia siły i osią obrotu).

$$\text{Dla siły } W_b - r_b = 17.8 \text{ cm} - 7 \text{ cm} = 10.8 \text{ cm.}$$

$$\text{Dla siły } W_{leg} - r_b = 10.2 \text{ cm} - 7 \text{ cm} = 3.2 \text{ cm.}$$

$$\text{Dla siły } M - r_b = 7.0 \text{ cm.}$$

$$\text{Dla siły } R - r_b = 0.$$

Dla obliczenia sił M i R wystarczy zapisać warunek równowagi momentów sił dla składowych sił w kierunku osi Y:

$$0 = 10.8W_b - (3.2 \cdot 0.16)W_b - 7M \sin \alpha$$

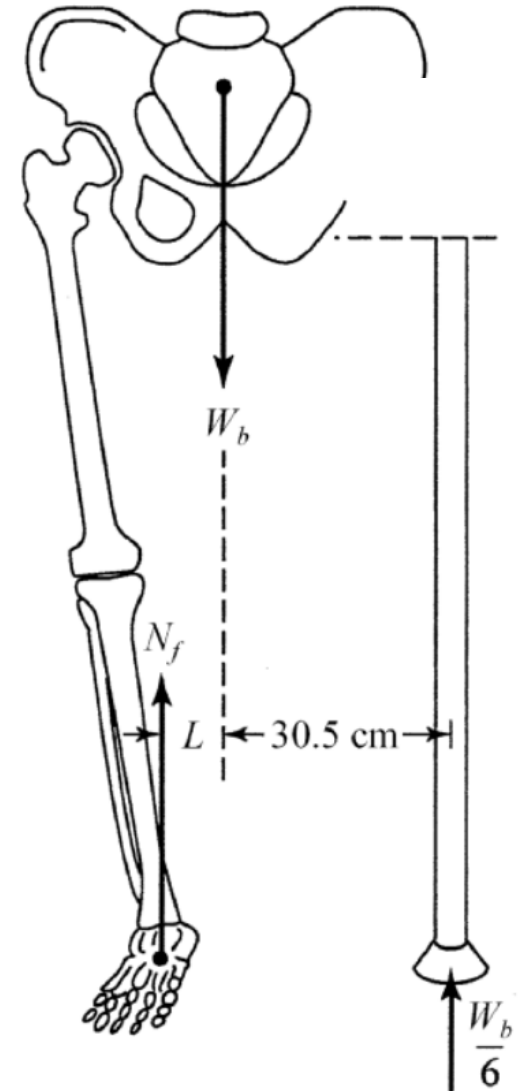
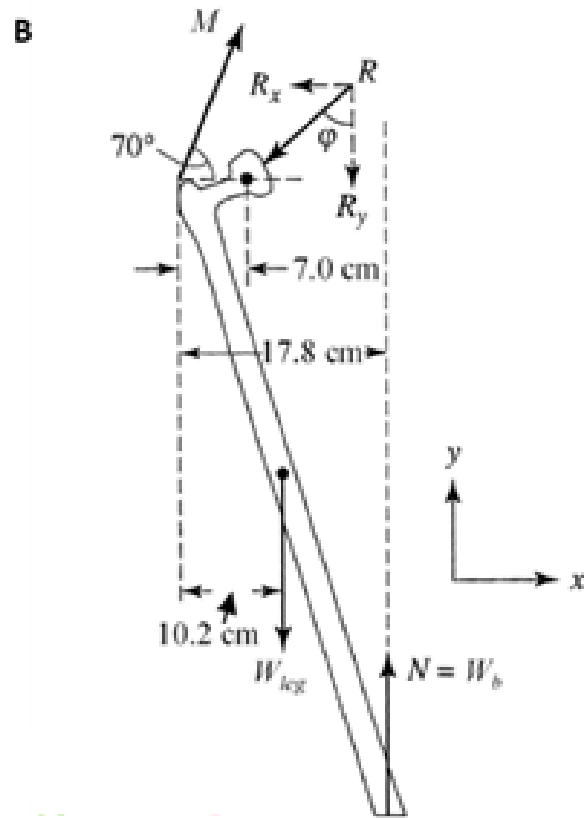
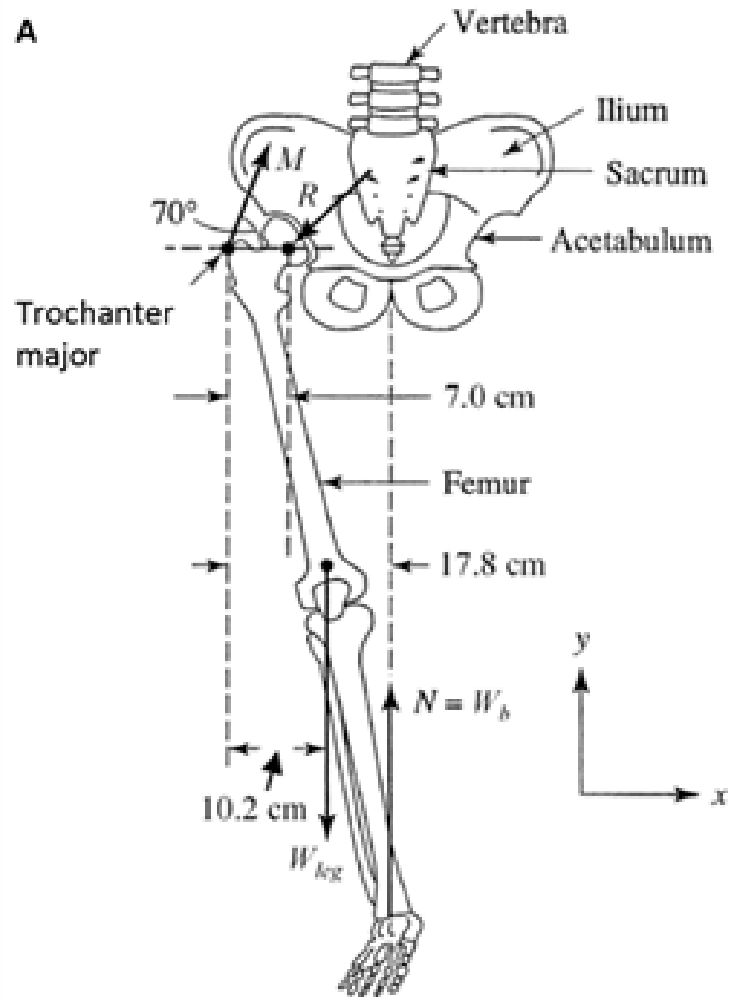
co dla wartości kąta $\alpha = 70^\circ$ daje $M = 1.57W_b$. Wykorzystując warunek równowagi sił wyznaczamy wartości składowych siły R, $R_x = 0.54W_b$, $R_y = 2.31W_b$, a stąd:

$$R = \sqrt{R_x^2 + R_y^2} = 2.37W_b.$$

Dla człowieka o masie 90 kg siły te wynoszą około $M = 1400 \text{ N}$ i $R = 2100 \text{ N}$.

1. Warunki równowagi mechanicznej

Dlaczego osoby z problemami poruszania używają lasek?

1. Warunki równowagi mechanicznej

Konsekwencje użycia laski:

- prawa stopa już nie znajduje się w osi środkowej ciała, ale jest przesunięta o odległość L w prawo
- Zmienia się prostopadła do podłoża siła zaczepiona w prawej stopie, N_f , która u osoby podpartej laską nie jest równa ciężarowi ciała

Równowaga siła:

$$N_f + N_c - W_b = N_f + W_b/6 - W_b = 0 \rightarrow N_f = 5W_b/6$$

Równowaga momentów sił:

$$(30.5 \text{ cm})N_c - L(N_f) = (30.5 \text{ cm})(W_b /6) - L(5W_b /6) = 0 \rightarrow L = (N_c/N_f)30.5 \text{ cm} = (1/5)30.5 \text{ cm} = 6.1 \text{ cm}$$

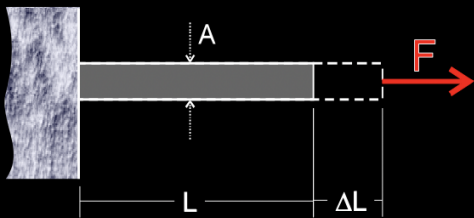
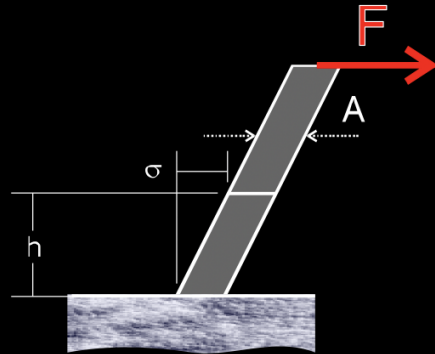
$$\sum F_x: M \cos 70^\circ - R_x$$

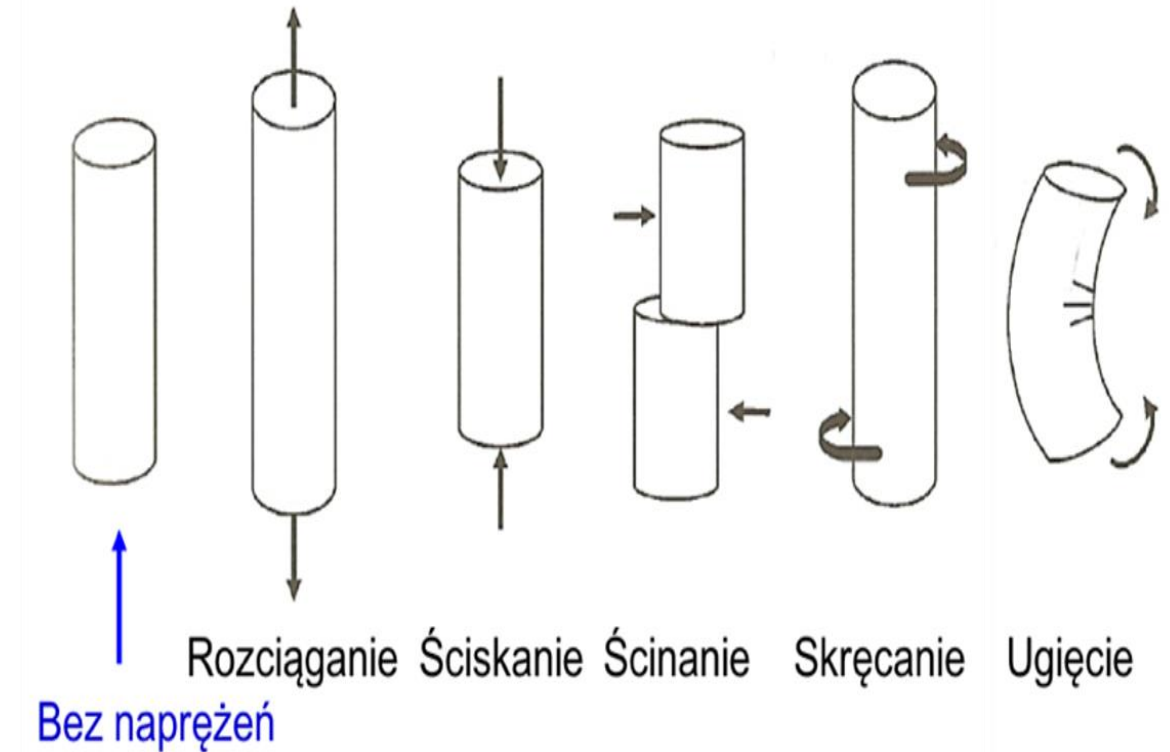
$$\sum F_y: M \sin 70^\circ - R_y - 0,16W_b + \frac{5}{6}W_b = 0$$

$$\sum \text{Momentów sił: } (4,7 \text{ cm}) \left(\frac{5}{6}\right)W_b + (0,33 \text{ cm})(0,16W_b) + 0 - (6,98 \text{ cm})M \sin 70^\circ = 0$$

Dla człowieka o masie 90 kg siły te wynoszą około $M = 540 \text{ N}$ (zamiast $M = 1400 \text{ N}$) i $R = 1100$ (zamiast $R = 2100 \text{ N}$).

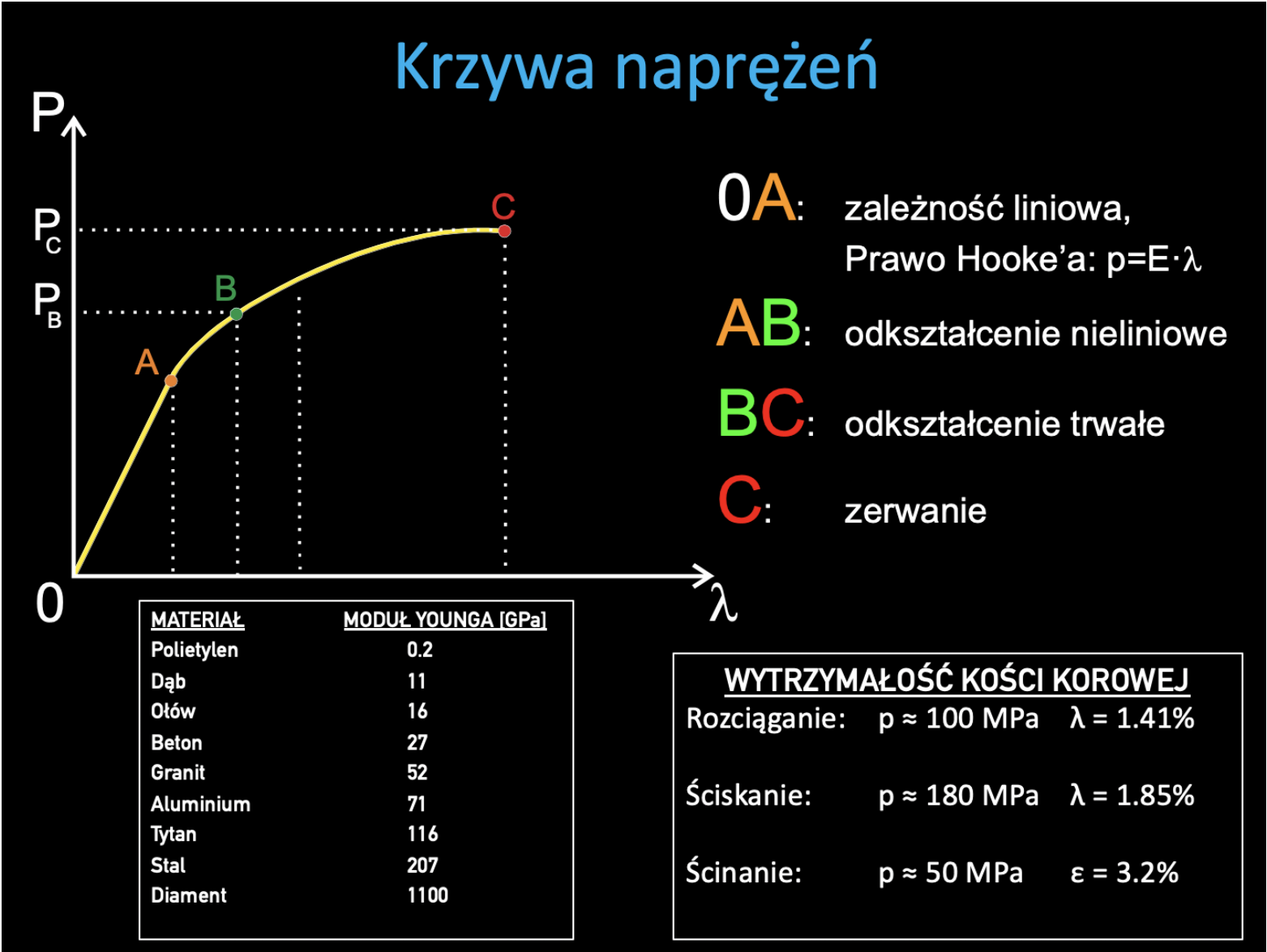
2. Odkształcenia

Rozciąganie		Ścinanie	
			
Napężenie	Moduł Younga	Napężenie	Moduł Kirchoffa
$p = \frac{F}{A}$	$E = \frac{p}{\lambda} = \frac{FL}{A\Delta L}$	$p = \frac{F}{A}$	$G = \frac{p}{\varepsilon} = \frac{Fh}{A\sigma}$
Odkształcenie względne		Odkształcenie względne	
$\lambda = \frac{\Delta L}{L}$		$\varepsilon = \frac{\sigma}{h}$	

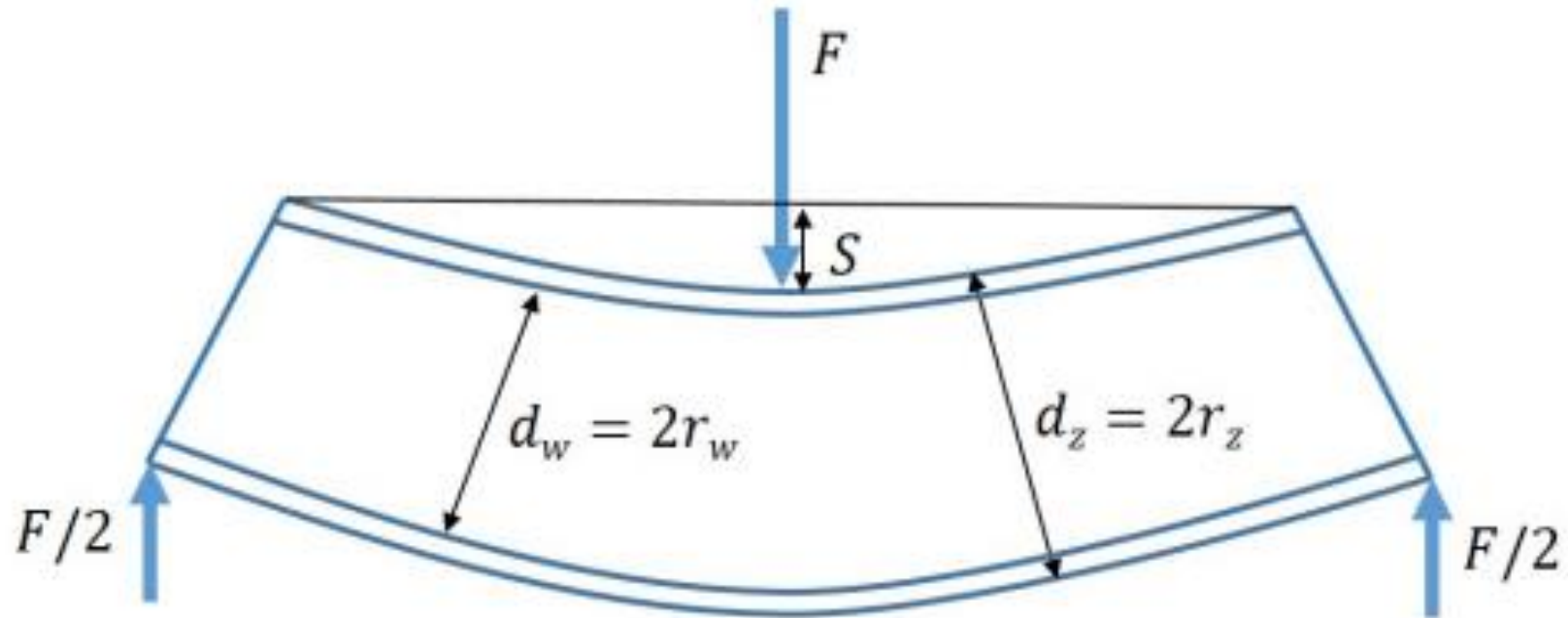
2. Odształcenia

Dlaczego kość długą łatwiej jest złamać przez skręcanie niż przez uginanie?

2. Odształcenia

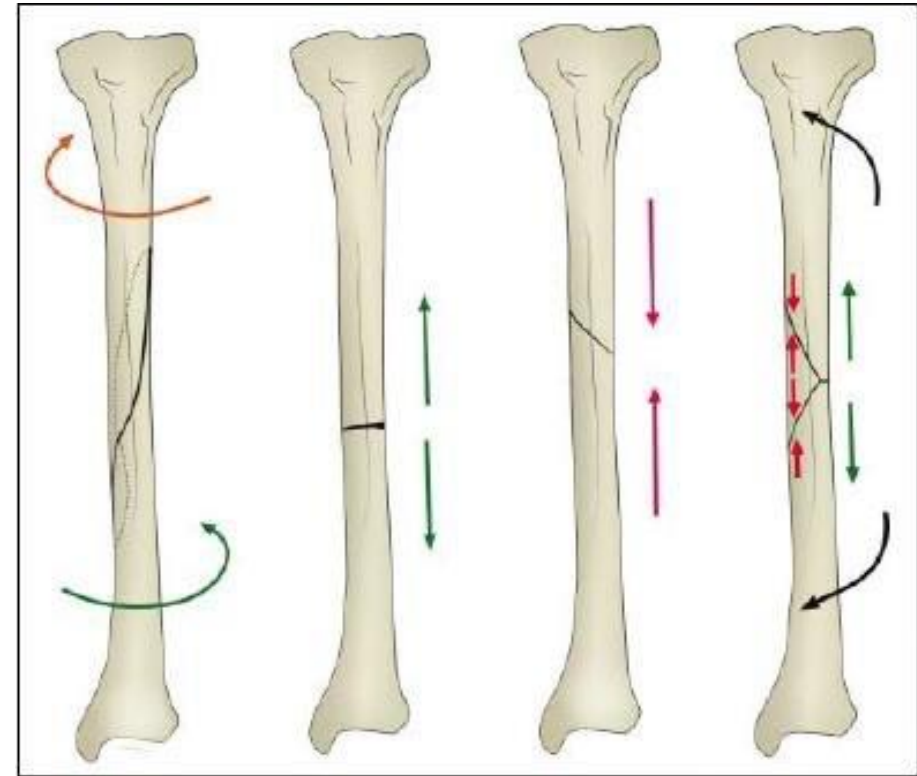
Proszę wyjaśnić, w którym miejscu rozpocznie się złamanie kości.

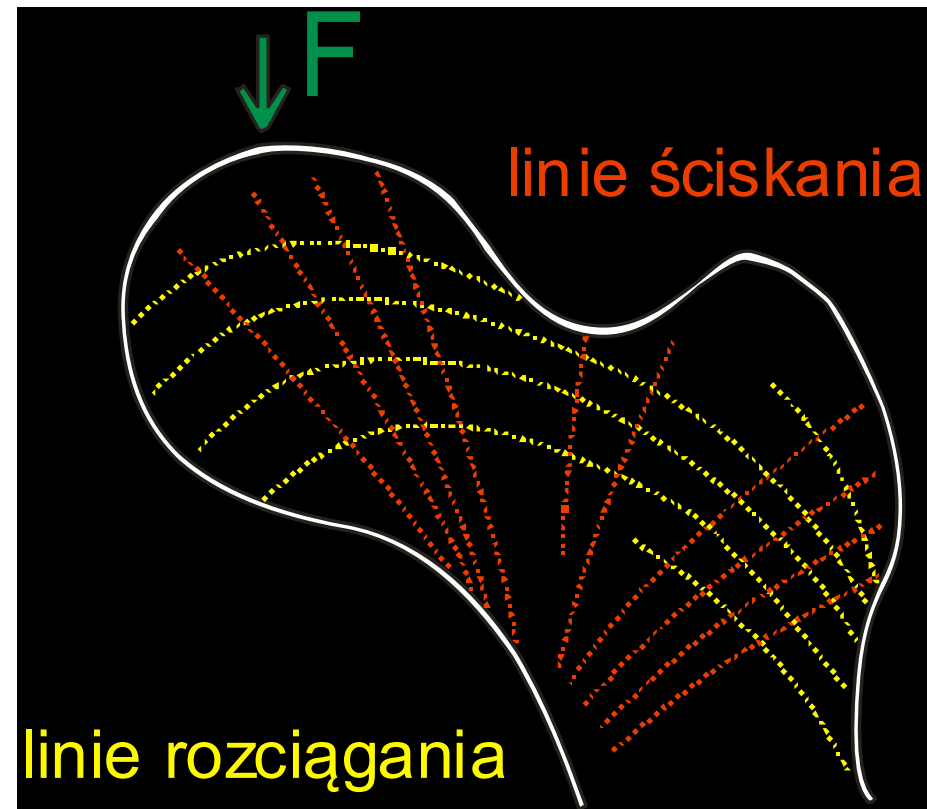
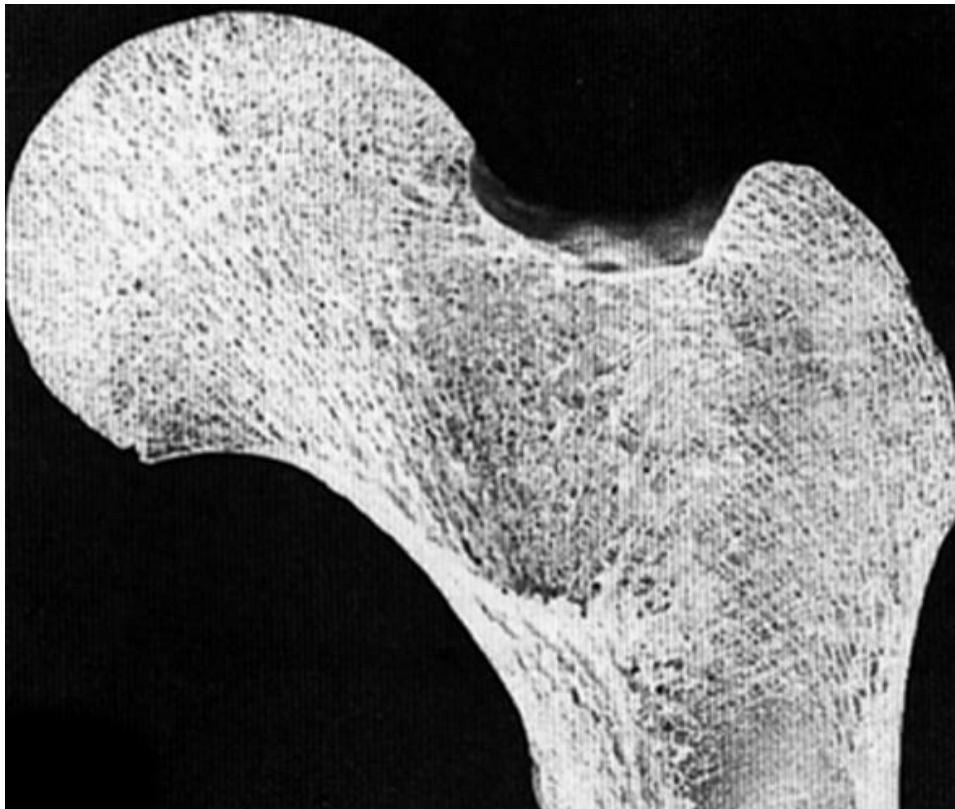
2. Odształcenia

Proszę wyjaśnić mechanizm powstawania przedstawionego na zdjęciu złamania

Strat Traum Limb Recon (2007) 2:13–20
DOI 10.1007/s11751-007-0011-y

2. Odkształcenia

2. Odształcenia

Nacisk na kość udową przy podnoszeniu ciężarów może wynieść ok. 1500 N. Pole powierzchni przekroju kości uda wynosi ok. 20 cm², a jej długość ok. 50 cm. Proszę obliczyć naprężenie ściskające kość uda oraz jej odkształcenie przy założeniu spełnienia prawa Hooke'a. Moduł Younga kości zbitiej wynosi 18,0 GPa.

Czy odkształcenie mieści się w zakresie fizjologicznym?

2. Odkształcenia

Nacisk na kość udową przy podnoszeniu ciężarów może wynieść ok. 1500 N. Pole powierzchni przekroju kości uda wynosi ok. 20 cm², a jej długość ok. 50 cm. Proszę obliczyć naprężenie ściskające kość uda oraz jej odkształcenie przy założeniu spełnienia prawa Hooke'a. Moduł Younga kości zbitiej wynosi 18,0 GPa.

Czy odkształcenie mieści się w zakresie fizjologicznym?

$$p = \frac{F}{A} = \frac{1500\text{N}}{20 \cdot 10^{-4}\text{m}^2} = 75 \cdot 10^4\text{Pa} = 750\text{ kPa}$$

$$p = E \cdot \lambda = E \frac{\Delta l}{l} \rightarrow \Delta l = p \cdot \frac{l}{E} = 20,8 \mu\text{m}$$

$$\frac{\Delta l}{l} = \frac{20,8 \cdot 10^{-6}\text{m}}{0,5\text{m}} \cdot 100\% = 0,005\%$$

Odkształcenie mieści się w zakresie fizjologicznym (jest $\ll 1,85\%$)

3. Ruch – zderzenia i przeciążenie

Jakiego przeciążenia dozna kierowca pojazdu, który uderzy w nieruchomą, nieodkształcającą się przeszkodę, jeżeli szybkość przed zderzeniem wynosiła 50 km/h, a zatrzymanie nastąpiło na drodze 50 cm?

3. Ruch – zderzenia i przeciążenie

Jakiego przeciążenia dozna kierowca pojazdu, który uderzy w nieruchomą, nieodkształcającą się przeszkodę, jeżeli szybkość przed zderzeniem wynosiła 50 km/h, a zatrzymanie nastąpiło na drodze 50 cm?

$$E_k = W$$

$$\frac{mv^2}{2} = F \cdot s$$

$$E_k = W$$

$$a = \frac{F}{m} = \frac{v^2}{2s} = 193 \frac{m}{s^2} \sim 20g$$

DEMONSTRACJA – DYNAMOMETR DŁONIOWY

4. Zjawiska transportu w organizmie - dyfuzja

Przepływ = stała · siła napędowa

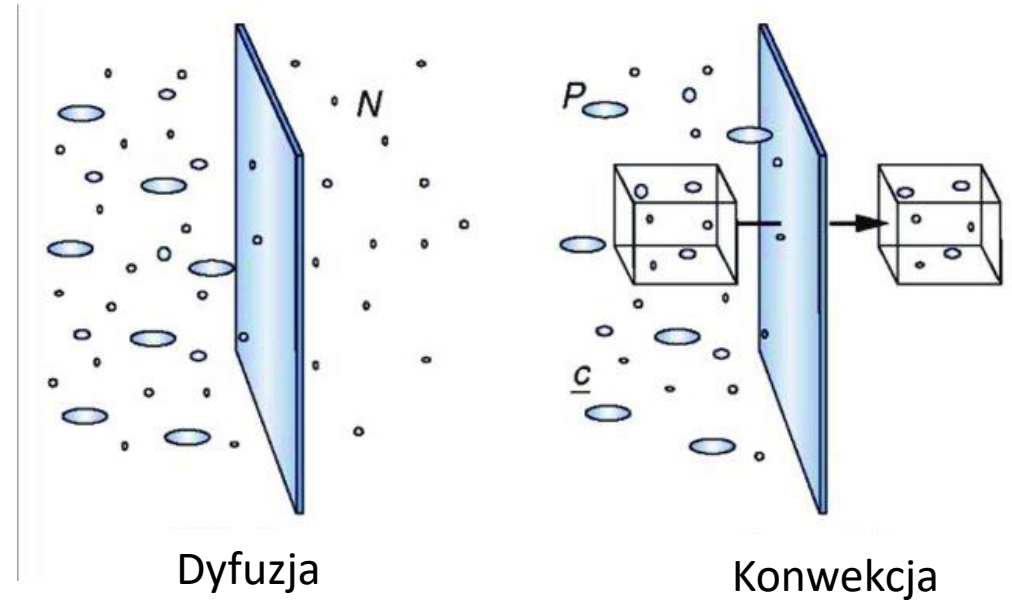
Transport masy w układach biologicznych:

a) w gradiencie stężeń – dyfuzja

$$\Phi = -D \frac{dc}{dx} \quad \Phi - \text{strumień}, D - \text{współczynnik dyfuzji}$$

b) w gradiencie ciśnień – konwekcja

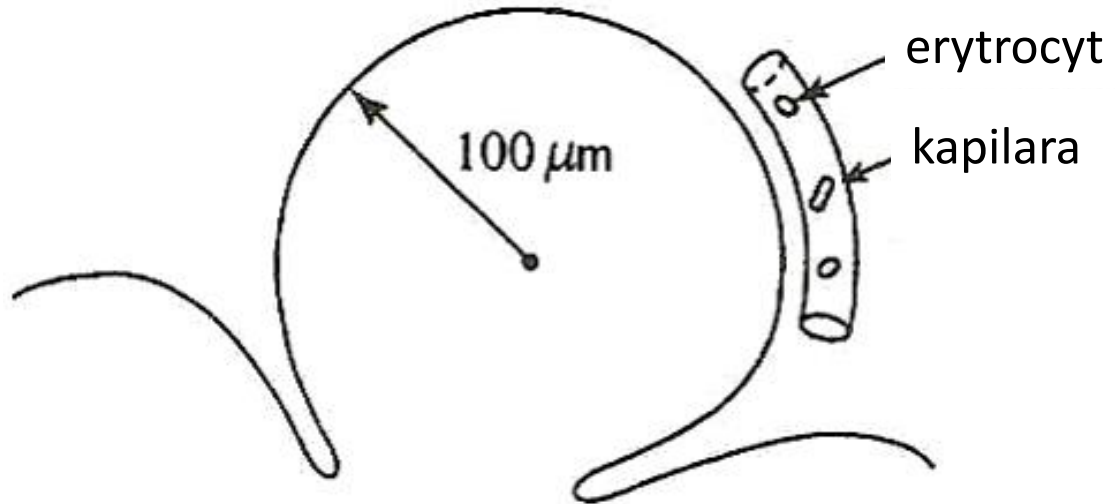
$$\Phi = -\kappa \frac{dp}{dx} \quad \Phi - \text{strumień}, \kappa - \text{przewodność hydrauliczna}$$

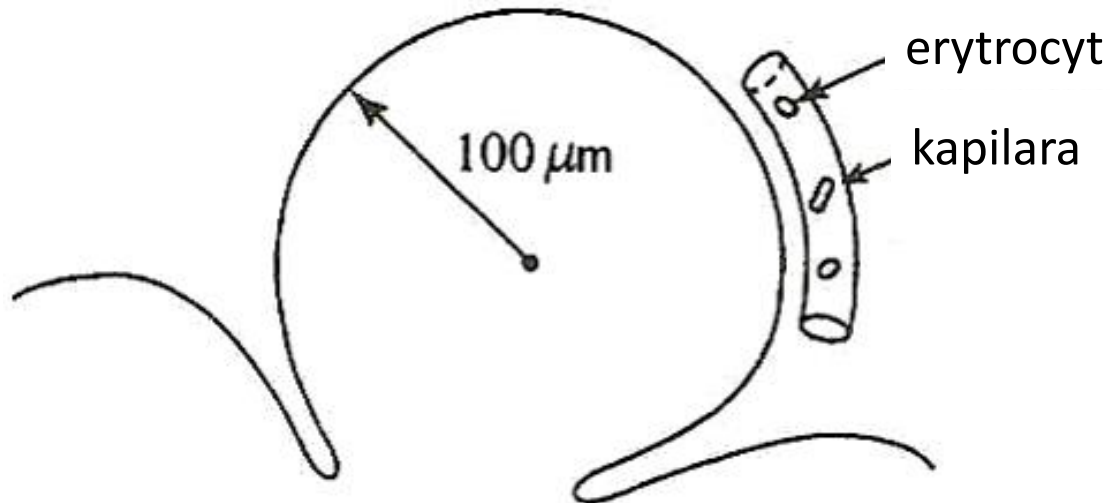
4. Zjawiska transportu w organizmie - dyfuzja

W jakim czasie cząsteczka tlenu ($D = 0,178 \text{ cm}^2/\text{s}$) przedyfunduje ze środka pęcherzyka płucnego do jego ściany, skąd będzie mogła przedostać się do kapilary? Załóż, że dyfuzja zachodzi w trzech wymiarach, a promień pęcherzyka płucnego wynosi $100 \mu\text{m}$.

4. Zjawiska transportu w organizmie - dyfuzja

W jakim czasie cząsteczka tlenu ($D = 0,178 \text{ cm}^2/\text{s}$) przedyfunduje ze środka pęcherzyka płucnego do jego ściany, skąd będzie mogła przedostać się do kapilary? Załóż, że dyfuzja zachodzi w trzech wymiarach, a promień pęcherzyka płucnego wynosi $100 \mu\text{m}$.

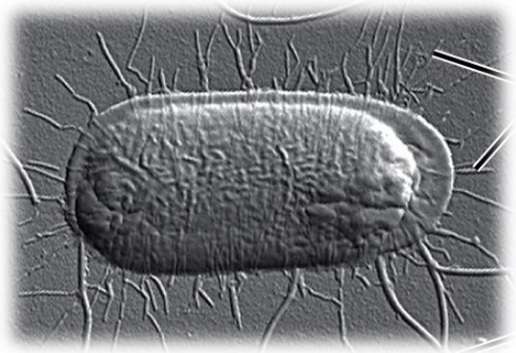

$$x = \sqrt{6Dt} \rightarrow t = \frac{x^2}{6D} = 10^{-4} \text{ s}$$

To dużo krócej, niż 0,5 s potrzebne cząsteczce tlenu na sforsowanie ściany kapilary

4. Zjawiska transportu w organizmie - dyfuzja

W jakim czasie białko o promieniu 3 nm przedyfunduje z jednego końca bakterii na drugi? A z jednego końca metrowego naczynia krwionośnego na drugi? Przyjmij, że współczynnik dyfuzji $D = 100 \mu\text{m}^2/\text{s}$. Załóż, że dyfuzja zachodzi tylko w jednym wymiarze.

$$D = \frac{k_B T}{6\pi\eta R}$$

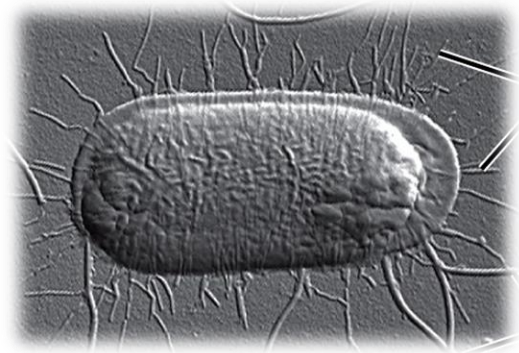
$$x = \sqrt{2nDt} \rightarrow t = \frac{x^2}{2D}, \text{ bo } n = 1$$

$$v = \frac{x}{t}$$

4. Zjawiska transportu w organizmie - dyfuzja

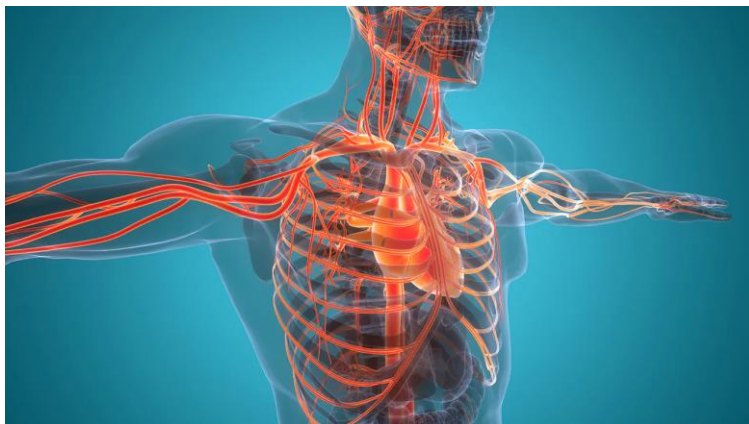
W jakim czasie białko o promieniu 3 nm przedyfunduje z jednego końca bakterii na drugi? A z jednego końca metrowego naczynia krwionośnego na drugi? Przyjmij, że współczynnik dyfuzji $D = 100 \mu\text{m}^2/\text{s}$. Załóż, że dyfuzja zachodzi tylko w jednym wymiarze.

$$D = \frac{k_B T}{6\pi\eta R}$$

$$x = \sqrt{2nDt} \rightarrow t = \frac{x^2}{2D}, \text{ bo } n = 1$$

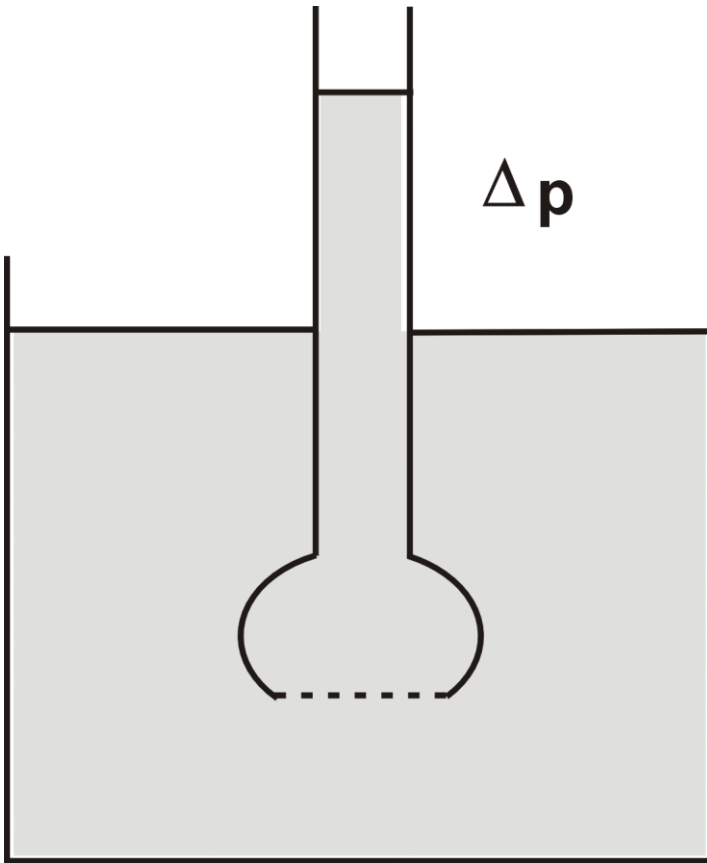
$$v = \frac{x}{t}$$

Dystans	1 μm
Czas	5 ms

Dystans	1 m
Czas	150 lat

5. Ciśnienie osmotyczne

Rurkę, której dolna część stanowi błonę półprzepuszczalną, wypełnioną roztworem zanurzono w naczyniu z czystym rozpuszczalnikiem. Rozpuszczalnik wniknął do rurki, zmieniając ciśnienie hydrostatyczne w jej wnętrzu, aż osiągnęło ono wartość równowagową równą Δp .

Jakiej wielkości fizycznej będzie, w podanych warunkach, równe ciśnienie Δp ?

Odp.: Ciśnieniu osmotycznemu

5. Ciśnienie osmotyczne

Oblicz ciśnienie osmotyczne wytwarzane przez 0,9 % roztwór NaCl, CaCl₂.

Dane:

$$T_1 = 273 \text{ K} + 20^\circ\text{C} = 293 \text{ K}$$

$$c_p = 0,9 \%$$

$$R = 8,31 \text{ J/molK}$$

$$\rho = 1,005 \text{ g/cm}^3 \text{ dla roztworów 1\%-wych}$$

$$M_{\text{NaCl}} = 58 \text{ g/mol}$$

$$M_{\text{CaCl}_2} = 110 \text{ g/mol}$$

Szukane: $\Pi = ?$

5. Ciśnienie osmotyczne

Oblicz ciśnienie osmotyczne wytwarzane przez 0,9 % roztwór NaCl, CaCl₂.

Dane:

$$T_1 = 273 \text{ K} + 20^\circ\text{C} = 293 \text{ K}$$

$$c_p = 0,9 \%$$

$$R = 8,31 \text{ J/molK}$$

$$\rho = 1,005 \text{ g/cm}^3 \text{ dla roztworów 1\%-wych}$$

$$M_{\text{NaCl}} = 58 \text{ g/mol}$$

$$M_{\text{CaCl}_2} = 110 \text{ g/mol}$$

Szukane: $\Pi = ?$

$$\Pi = c_m RT,$$

gdzie $c_m = \frac{n}{V}$, n – ilość moli substancji rozpuszczonej, V - obj. roztworu

$$n = \frac{m_s}{M}, \quad m_s \text{ – masa substancji rozpuszczonej}$$

$$m_{\text{roztw}} = \rho \cdot V$$

$$c_p = \frac{m_s}{m_{\text{roztw}}} 100 \% \rightarrow m_s = \frac{c_p m_{\text{roztw}}}{100 \%}$$

5. Ciśnienie osmotyczne

Oblicz ciśnienie osmotyczne wytwarzane przez 0,9 % roztwór NaCl, CaCl₂.

NaCl

$$\Pi = 2 \frac{n}{V} RT = 2 \frac{m_s RT}{MV} = 2 \frac{c_p m_{\text{roztw}} RT}{100 \% MV} = 2 \frac{c_p \rho VRT}{100 \% MV} = 2 \frac{c_p \rho RT}{100 \% M}$$

$$\Pi = 2 \frac{0,9 \% \cdot 1,005 \text{ g/cm}^3 \cdot 8,31 \text{ J/molK} \cdot 293 \text{ K}}{100 \% \cdot 58 \text{ g/mol}} = 2 \cdot 0,38 \frac{\text{J}}{\text{cm}^3} =$$

$$\Pi = 2 \cdot 0,38 \cdot 10^6 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} = 7600 \text{ hPa}$$

CaCl₂

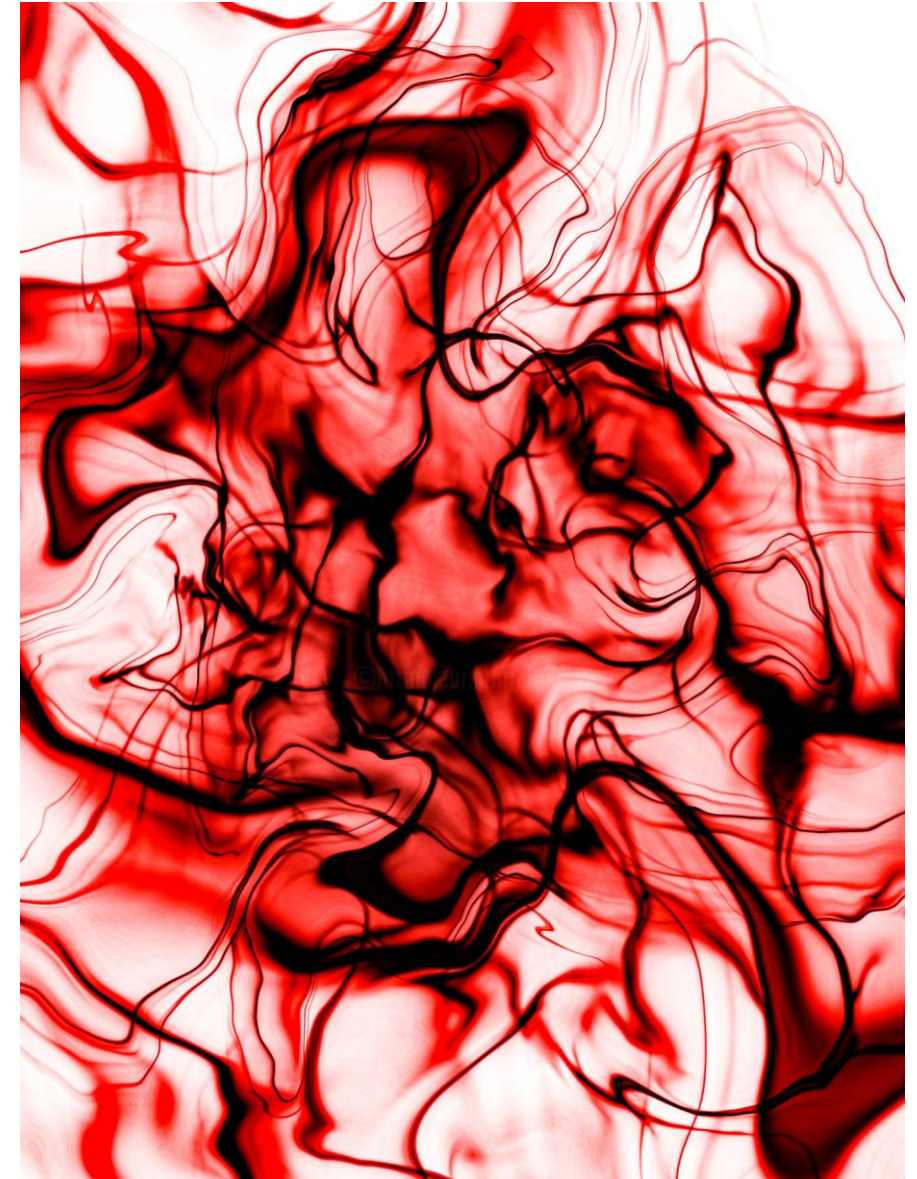
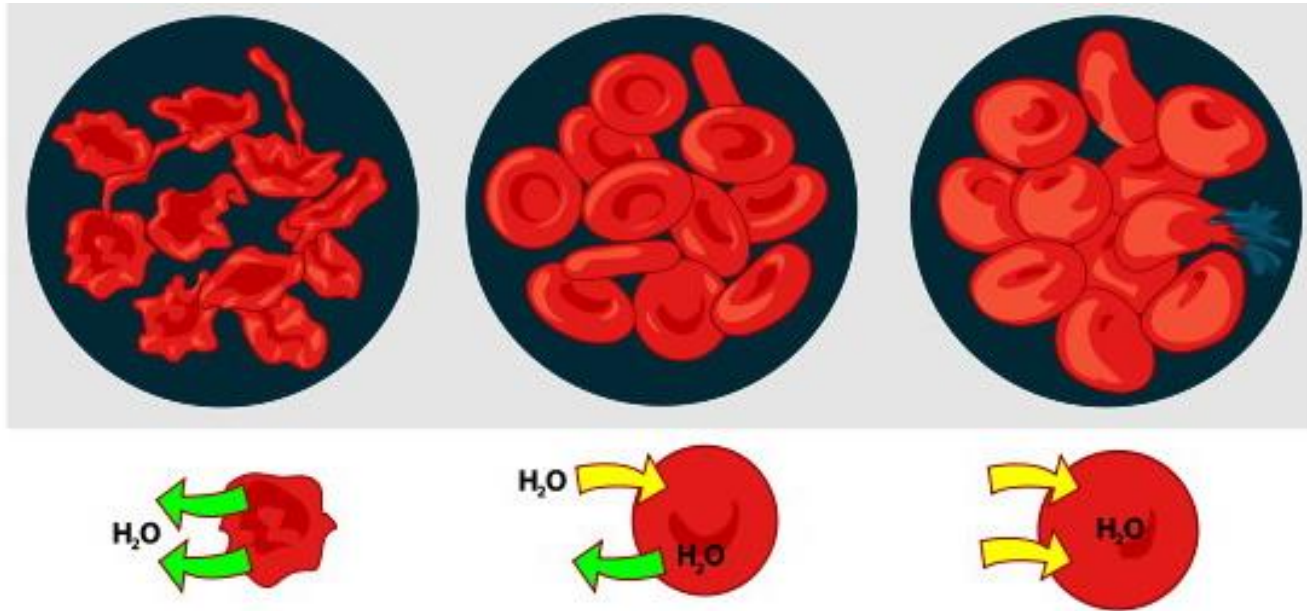
$$\Pi = 3 \frac{n}{V} RT = 3 \frac{m_s RT}{MV} = 3 \frac{c_p m_{\text{roztw}} RT}{100 \% MV} = 3 \frac{c_p \rho VRT}{100 \% MV} = 3 \frac{c_p \rho RT}{100 \% M}$$

$$\Pi = 3 \frac{0,9 \% \cdot 1,005 \text{ g/cm}^3 \cdot 8,31 \text{ J/molK} \cdot 293 \text{ K}}{100 \% \cdot 110 \text{ g/mol}} = 0,6 \frac{\text{J}}{\text{cm}^3} = 0,6 \cdot 10^6 \frac{\text{N}}{\text{m}^2} = 6000 \text{ hPa}$$

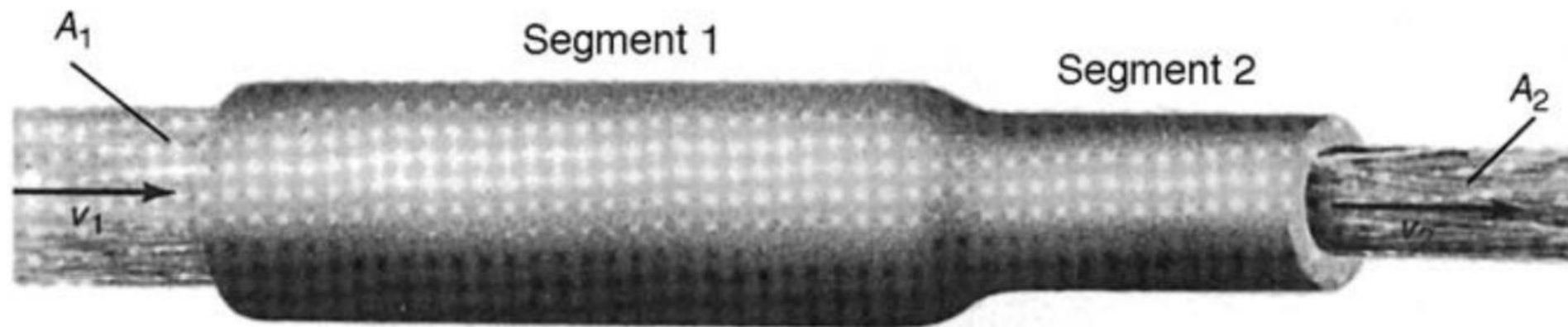

5. Ciśnienie osmotyczne

Co się stanie po wprowadzeniu kropli świeżej krwi do szklanki z wodą?

6. Przepływ krwi

$$p + p_h + p_{kin} = const.$$

$$Q = \frac{V}{t} = const. \quad \text{PRAWO CIĄGŁOŚCI PRZEPŁYWU!}$$

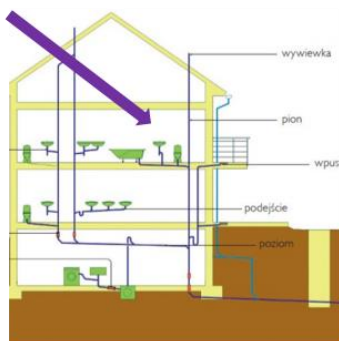
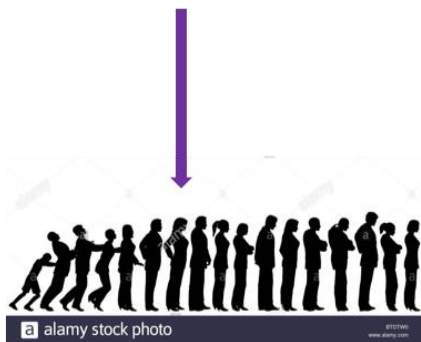
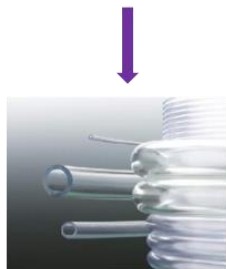
$$Q = v \cdot A \Rightarrow v_1 \cdot A_1 = v_2 \cdot A_2 \Rightarrow v_2 = \frac{A_1}{A_2} v_1$$

$$A_1 > A_2 \Rightarrow v_1 < v_2$$

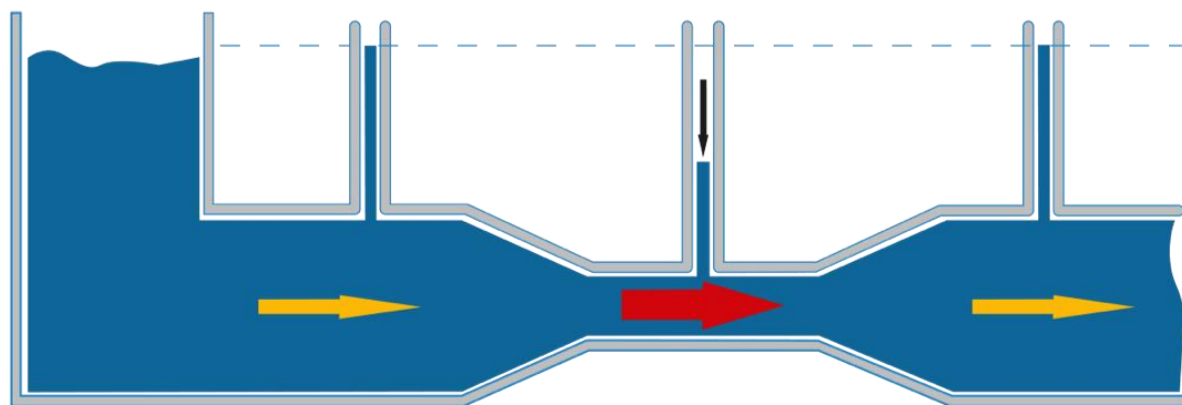
$$p_1 + \frac{1}{2} \rho v_1^2 = p_2 + \frac{1}{2} \rho v_2^2 \Rightarrow p_2 = p_1 - \frac{1}{2} \rho v_1^2 \left[\left(\frac{A_1}{A_2} \right)^2 - 1 \right]$$

Prawo Bernoulliego

$$p_{\text{statyczne}} + p_{\text{kinetyczne}} + p_{\text{hydrostatyczne}} = \text{const.}$$

$$p + p_h + p_{\text{kin}} = \text{const.}$$

Niska prędkość
Wysokie ciśnienie
statyczne

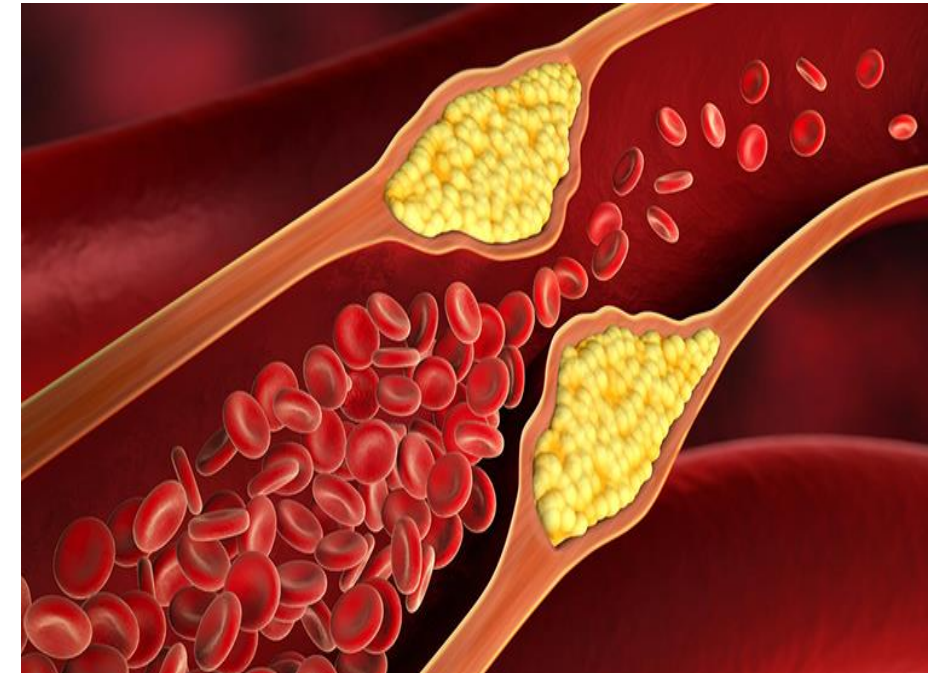
Wysoka prędkość
Niskie ciśnienie
hydrostatyczne

Niska prędkość
Wysokie ciśnienie
hydrostatyczne

$$Pa = \frac{N}{m^2} = \frac{N \times m}{m^2 \times m} = \frac{J}{m^3}$$

6. Przepływ krwi

Tętnica o średnicy $D = 10$ mm na skutek zmian miażdżycowych zwęziła się w pewnym miejscu do $d = 5$ mm. Szybkość przepływu w zdrowej tętnicy wynosi $v_D = 0.25$ m/s. Jaka jest szybkość krwi w zwężeniu?

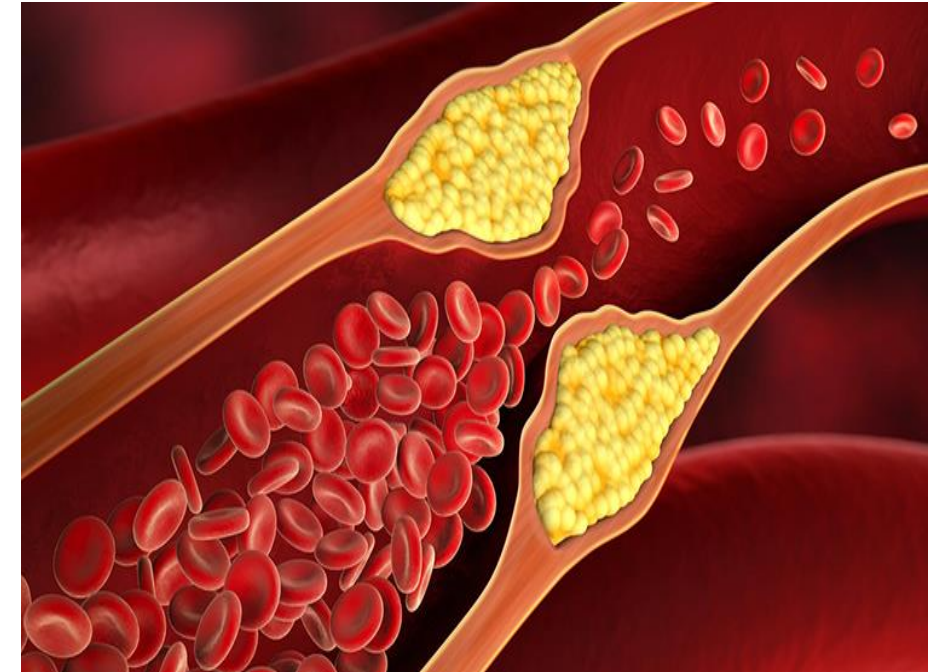

6. Przepływ krwi

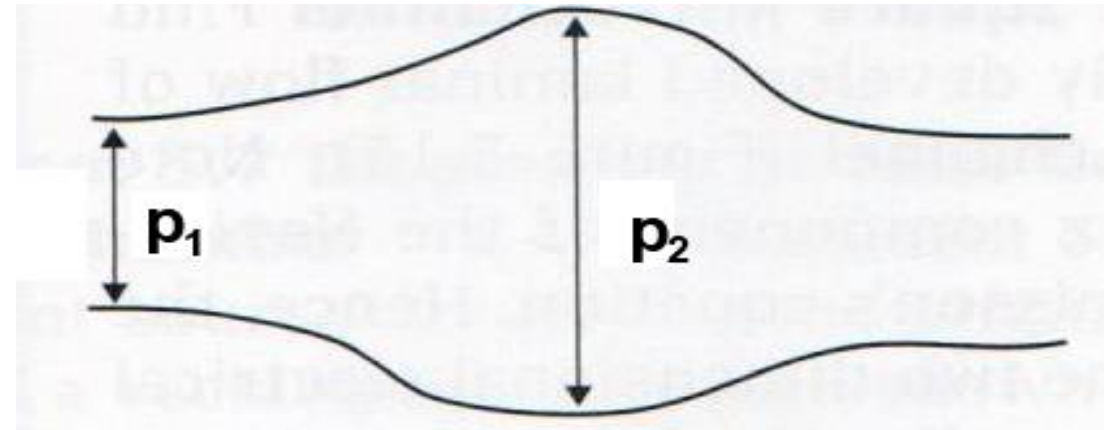
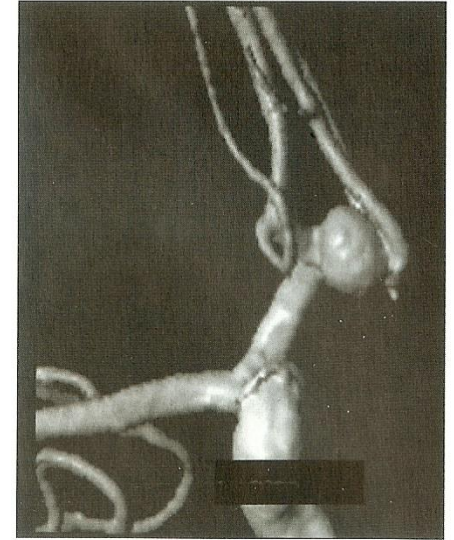
Tętnica o średnicy $D = 10$ mm na skutek zmian miażdżycowych zwężyła się w pewnym miejscu do $d = 5$ mm. Szybkość przepływu w zdrowej tętnicy wynosi $v_D = 0.25$ m/s. Jaka jest szybkość krwi w zwężeniu?

$$\begin{aligned}
 v_d &= v_D \cdot A_D / A_d \\
 &= v_D \cdot D^2 / d^2 \\
 &= 0.25 \text{ m/s} \cdot (10 \text{ mm})^2 / (5 \text{ mm})^2 \\
 &= 0.25 \text{ m/s} \cdot 100 / 25 \\
 &= 1 \text{ m/s}
 \end{aligned}$$

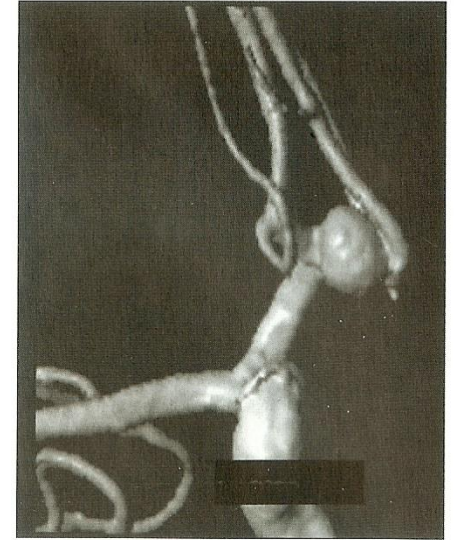
6. Przepływ krwi

Proszę porównać ciśnienia p_1 i p_2 panujące, odpowiednio, tuż przed i w miejscu powstawania tętniaka.

6. Przepływ krwi

Proszę porównać ciśnienia p_1 i p_2 panujące, odpowiednio, tuż przed i w miejscu powstawania tętniaka.

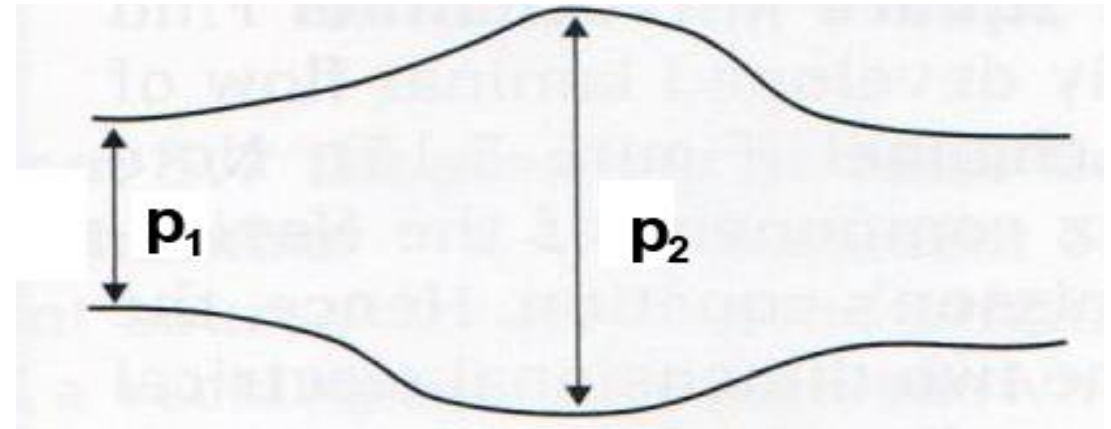

$$v_1 A_1 = v_2 A_2$$

$$R \uparrow \rightarrow A \uparrow \rightarrow v \downarrow \rightarrow v_2 < v_1$$

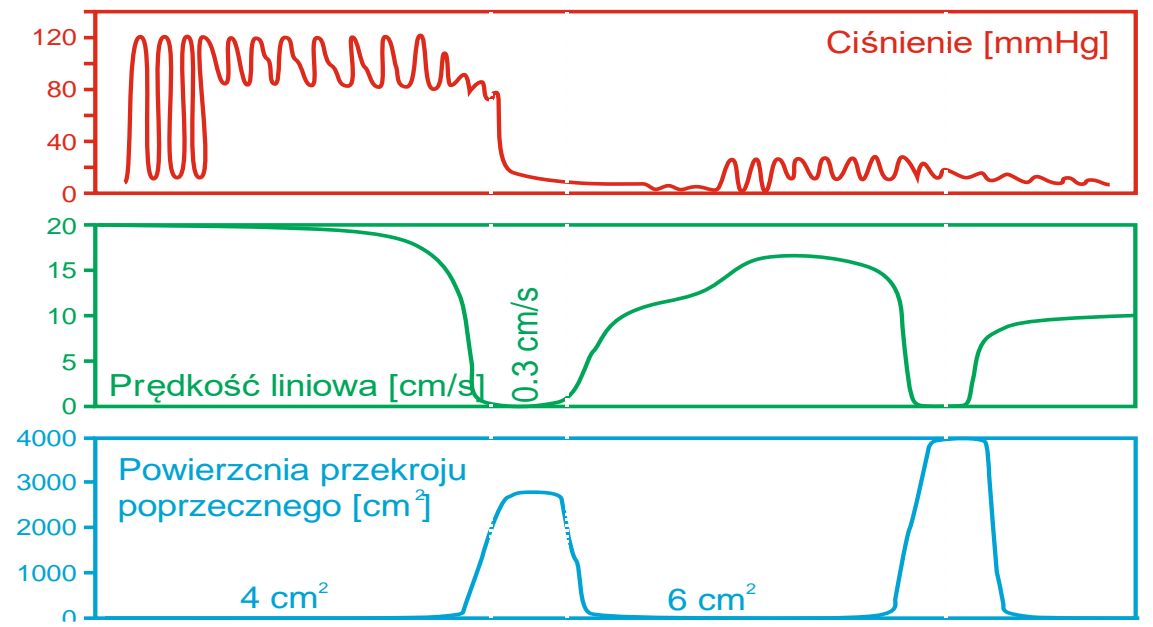
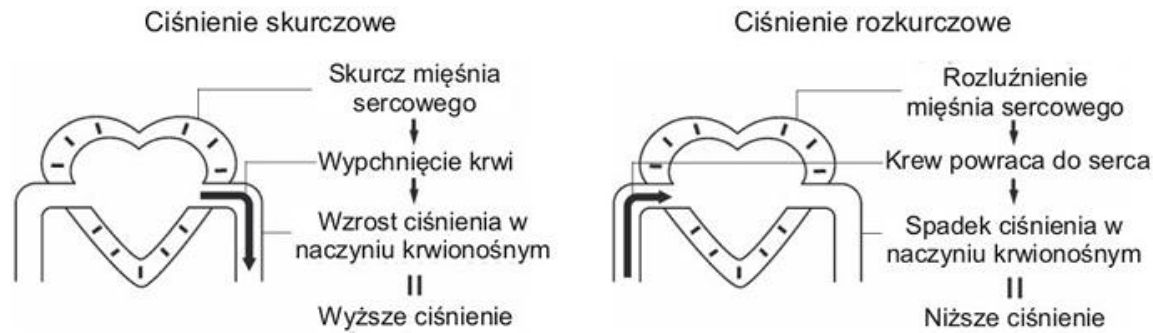
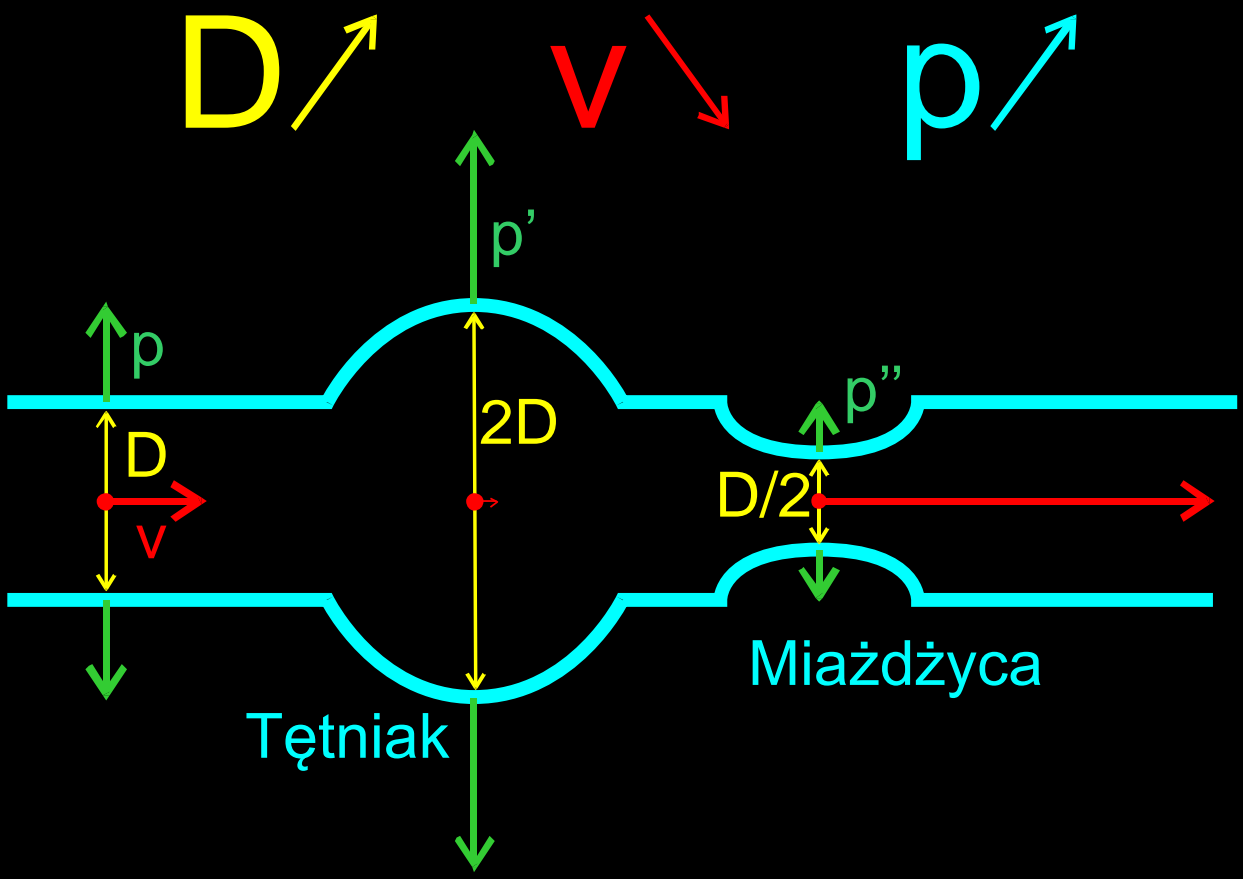
$$p_1 + \rho gh + \frac{1}{2} \rho v_1^2 = p_2 + \rho gh + \frac{1}{2} \rho v_2^2$$

$$v \downarrow \rightarrow p \uparrow \rightarrow p_2 > p_1$$

6. Przepływ krwi

Paradoks hydrodynamiczny

6. Przepływ krwi

Szybkość przepływu krwi w sztywnym naczyniu przyjmuje charakterystyczny paraboliczny profil i zależy od promienia naczynia, R , odległości od środka naczynia, r , długości naczynia, L , lepkości krwi, η , i różnicy ciśnień na końcach naczynia, ΔP :

$$v = \frac{\Delta P}{4L\eta} (R^2 - r^2)$$

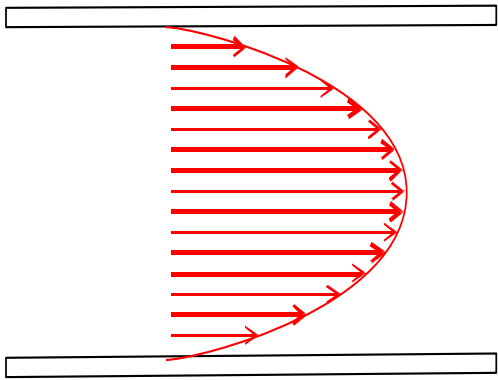
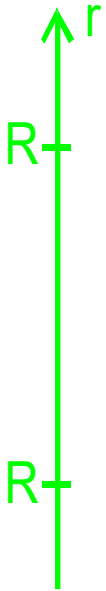
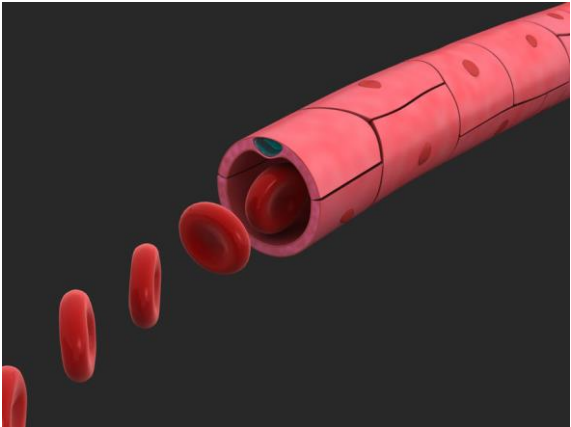
$$v(r) = \frac{R^2}{4\eta} \frac{\Delta p}{L} \left(1 - \left(\frac{r}{R}\right)^2\right)$$

$$v_{śr}$$

$$Q = \frac{\Delta p}{L} \frac{\pi R^4}{8\eta}$$

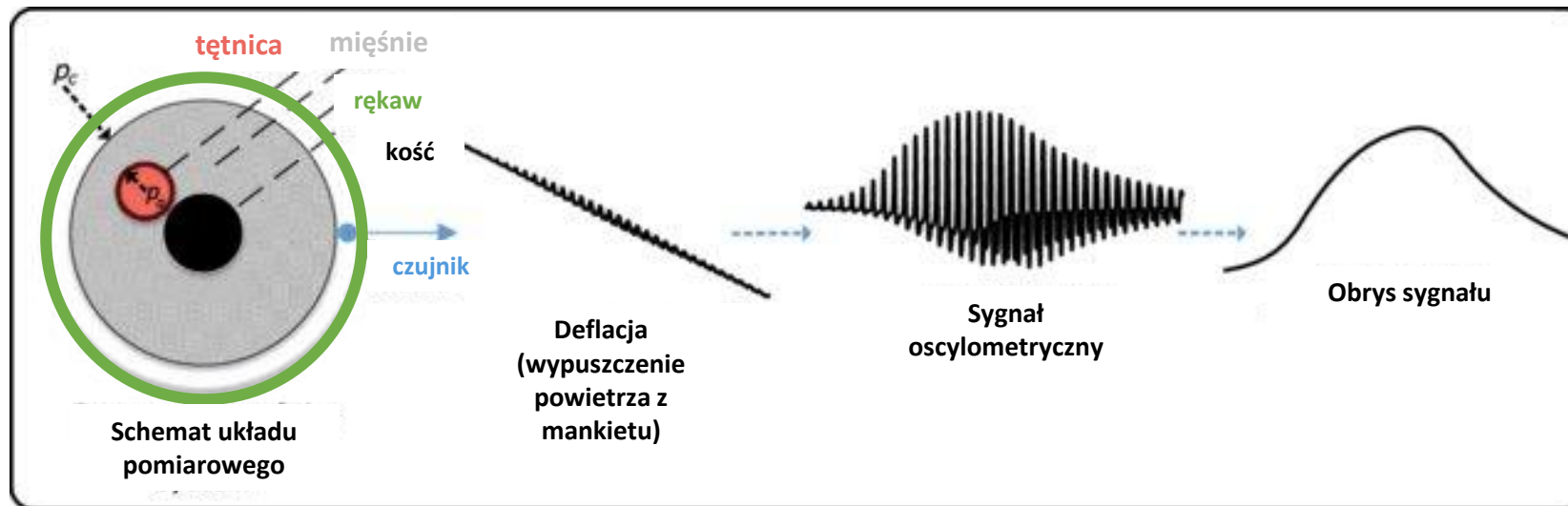
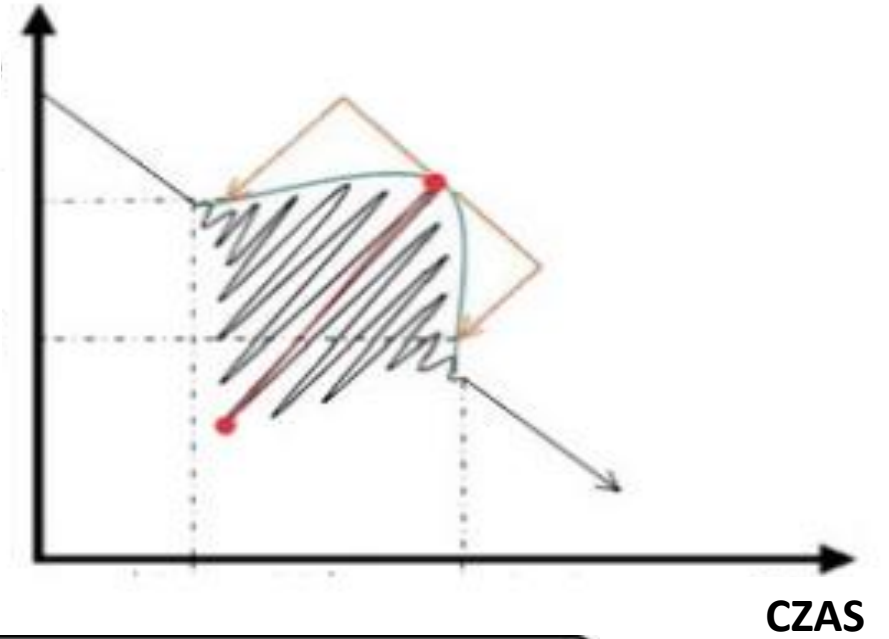
> 1 m

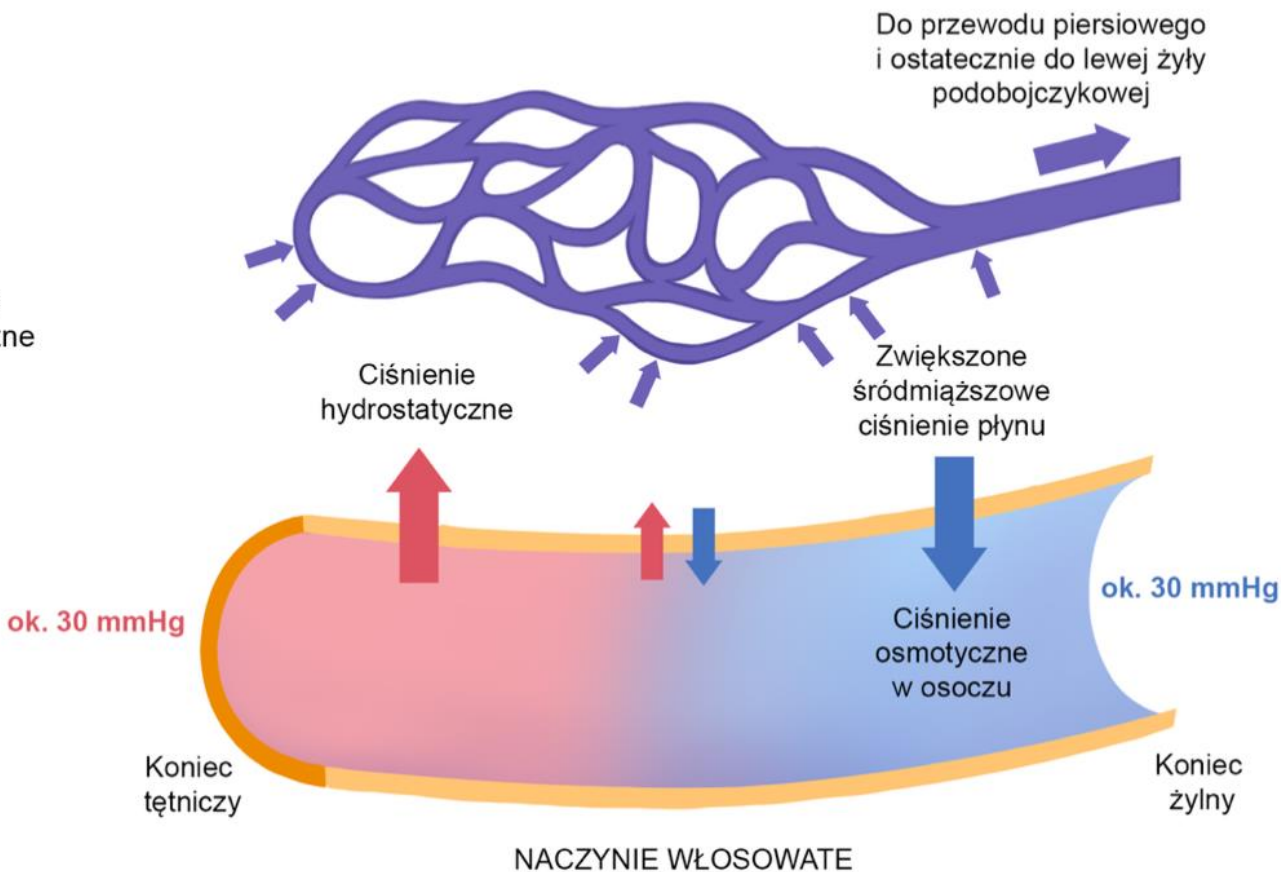
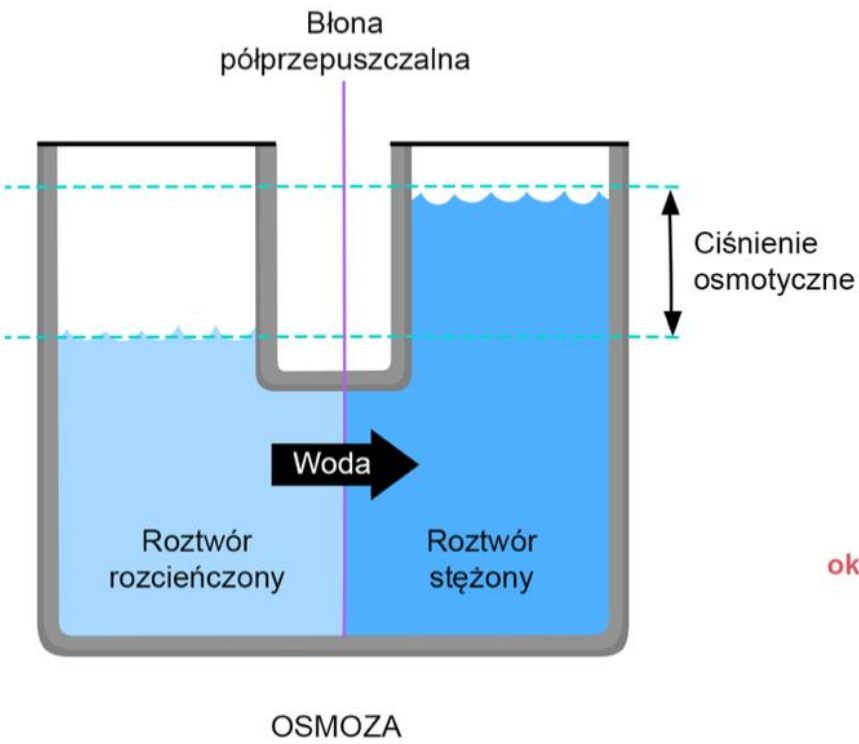
DEMONSTRACJA – CIŚNIENIOMIERZ NADGARSTKOWY

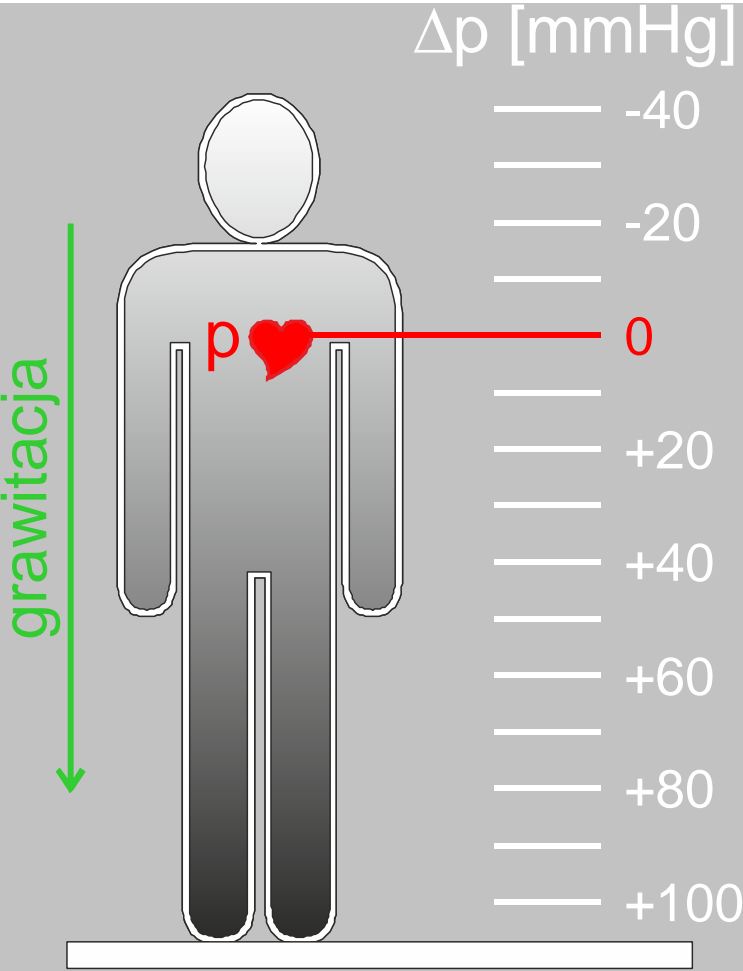
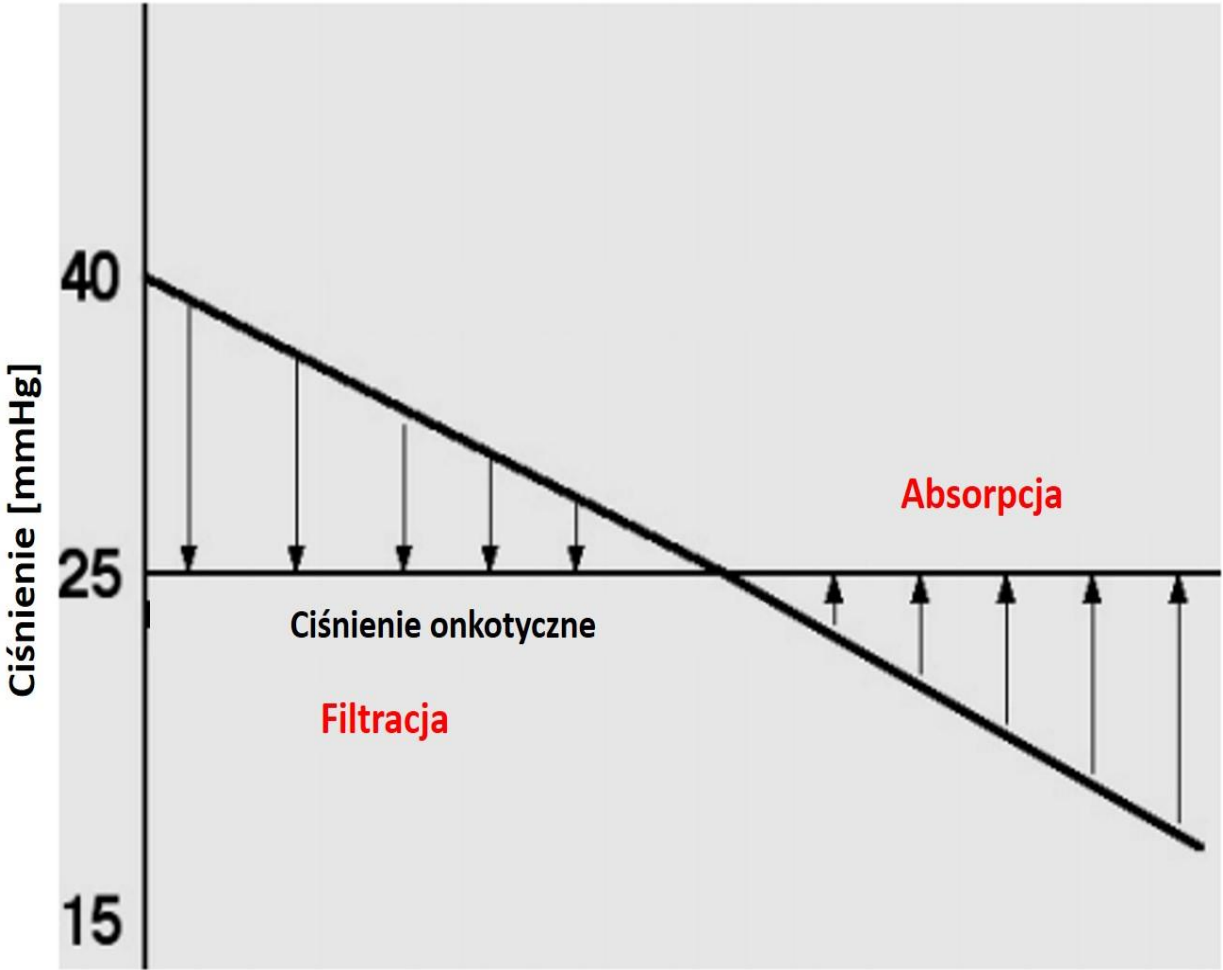
CIŚNIENIE
skurczowe
rozkurczowe

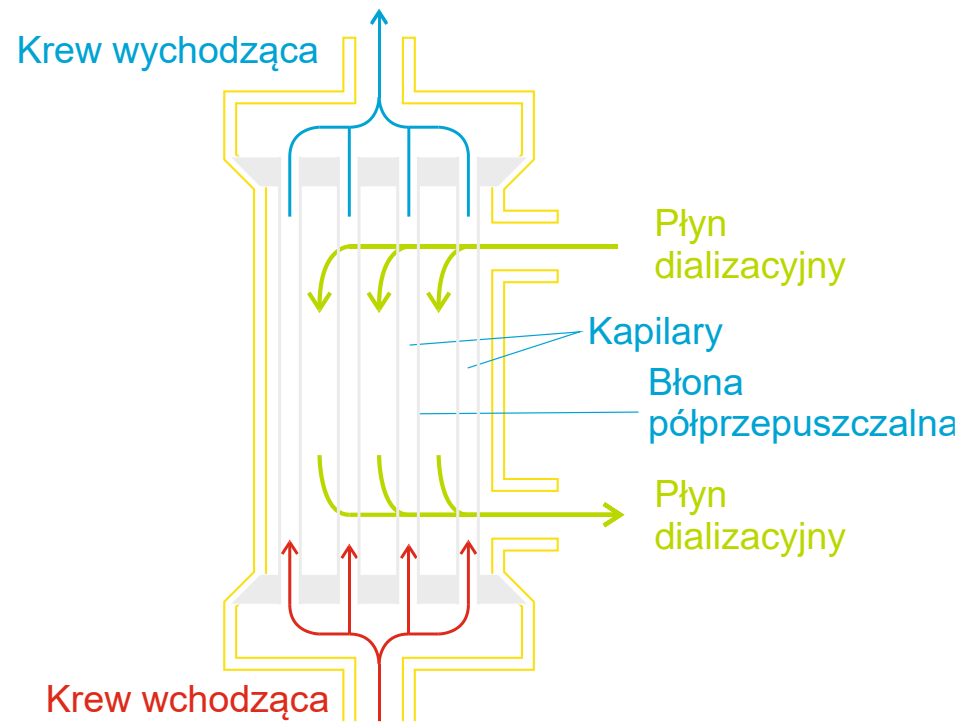
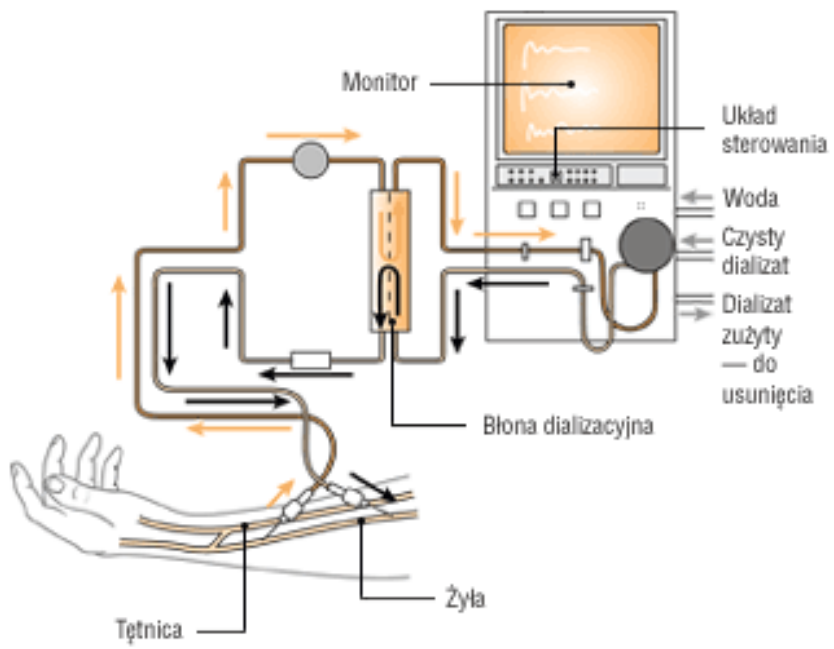
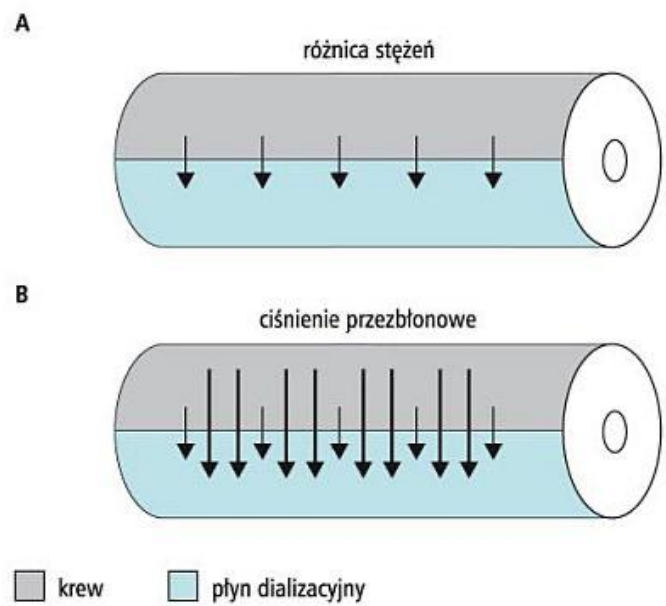
7. Transport przez ścianę kapilary – współdziałanie ciśnienia hydrostatycznego i osmotycznego, dializa

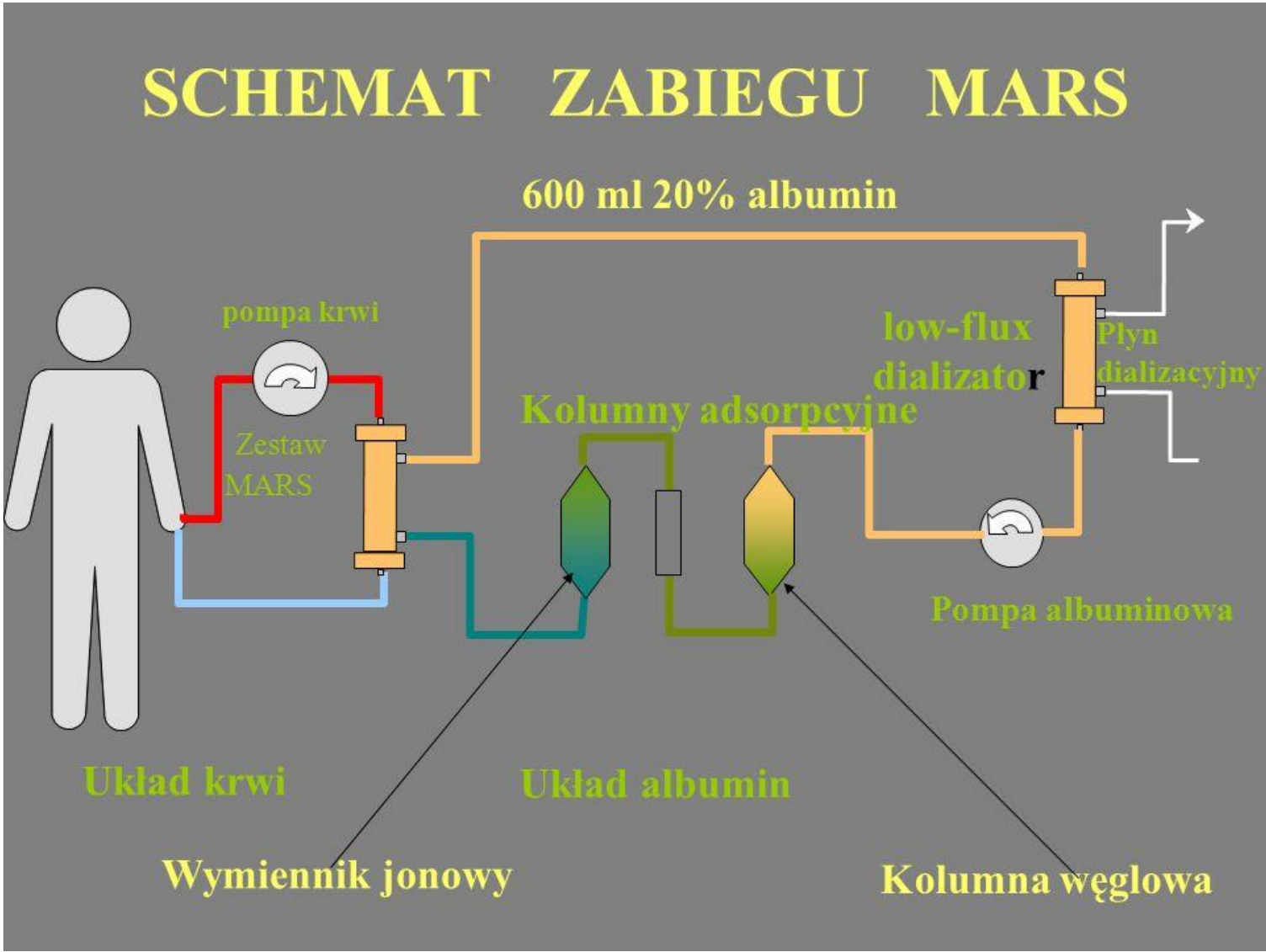
7. Transport przez ścianę kapilary – współdziałanie ciśnienia hydrostatycznego i osmotycznego, dializa

7. Transport przez ścianę kapilary – współdziałanie ciśnienia hydrostatycznego i osmotycznego, dializa

7. Transport przez ścianę kapilary – współdziałanie ciśnienia hydrostatycznego i osmotycznego, dializa

8. Mechanika oddychania i metody diagnostyczne w pulmonologii

Korzystając z prawa Boyle'a-Mariotte'a oszacuj zmianę objętości powietrza przedostającego się do atmosfery z płuc podczas wydechu (maksymalne nadciśnienie wynosi 30 mmHg). Czy w tym przybliżeniu można potraktować powietrze jako nieściśliwe?

$$pV = const.$$

Czy prawo Boyle'a-Mariotte'a jest równie dobrym przybliżeniem rzeczywistości podczas oddychania w upalny letni dzień, kiedy temperatura powietrza wynosi ok. 35 stopni Celsjusza, co podczas oddychania w mroźny zimowy dzień, gdy temperatura powietrza na zewnątrz równa jest 0 stopni Celsjusza? W której z tych sytuacji trudniej wstrzymać oddech?

8. Mechanika oddychania i metody diagnostyczne w pulmonologii

Korzystając z prawa Boyle'a-Mariotte'a oszacuj zmianę objętości powietrza przedostającego się do atmosfery z płuc podczas wydechu (maksymalne nadciśnienie wynosi 30 mmHg). Czy w tym przybliżeniu można potraktować powietrze jako nieściśliwe?

$$pV = const.$$

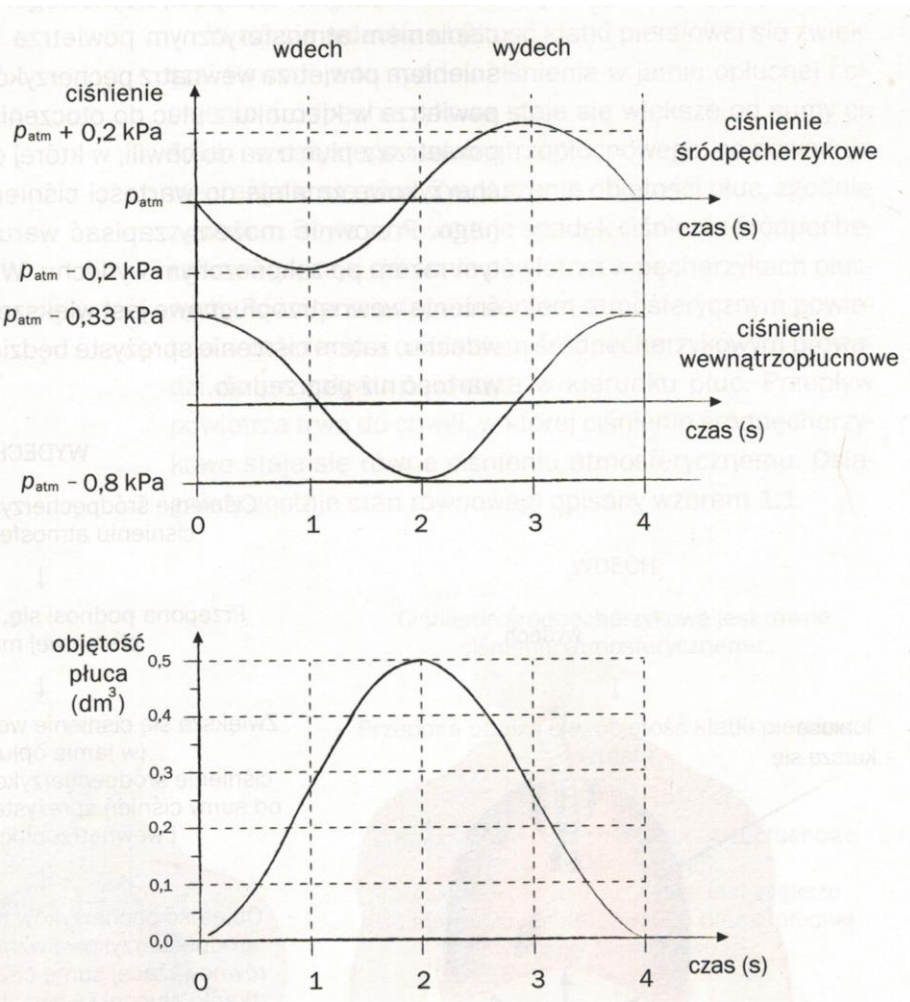
$$p_1 V_1 = p_2 V_2 \rightarrow \frac{p_1}{p_2} = \frac{V_2}{V_1} \rightarrow \frac{760 \text{ mmHg}}{(760+30) \text{ mmHg}} = 0.96 \rightarrow \Delta V \sim 4\% , \text{ czyli b. niewiele} - \text{ powietrze można traktować jako nieściśliwe.}$$

Czy prawo Boyle'a-Mariotte'a jest równie dobrym przybliżeniem rzeczywistości podczas oddychania w upalny letni dzień, kiedy temperatura powietrza wynosi ok. 35 stopni Celsjusza, co podczas oddychania w mroźny zimowy dzień, gdy temperatura powietrza na zewnątrz równa jest 0 stopni Celsjusza? W której z tych sytuacji trudniej wstrzymać oddech?

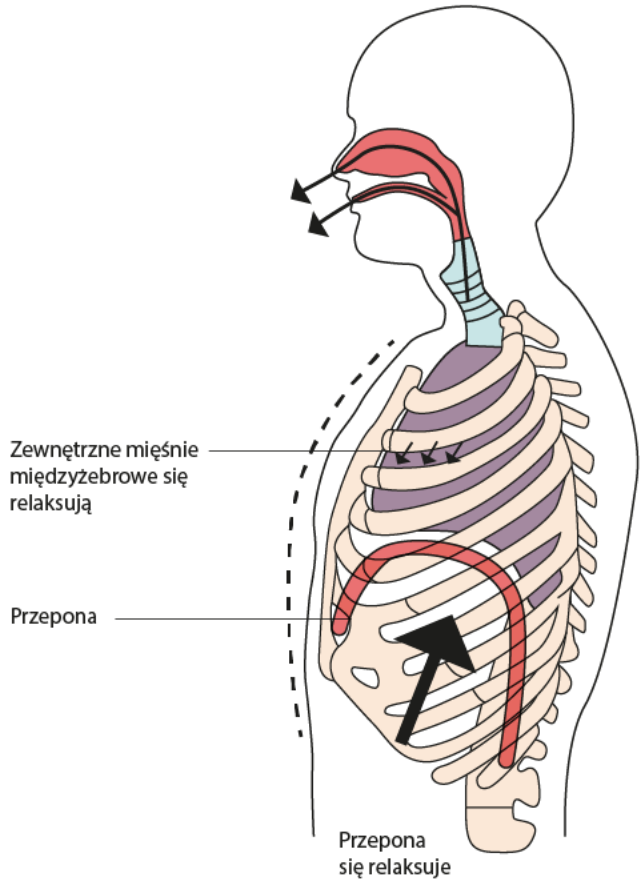
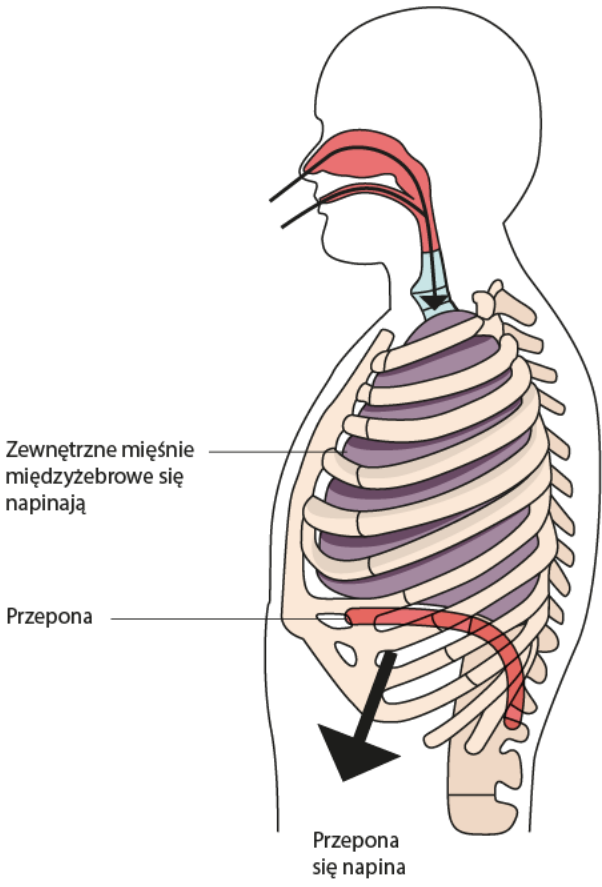

8. Mechanika oddychania i metody diagnostyczne w pulmonologii

Rys. 1.10. Zmiany ciśnienia śródpecherzykowego i ciśnienia wewnątrzpłucnowego oraz zmiana objętości płuca w cyklu oddechowym przy spokojnym wdechu i spokojnym wydechu

<https://body-work.com.pl/blog/moc-oddechu-jak-swiadomie-z-nim-pracowac/>

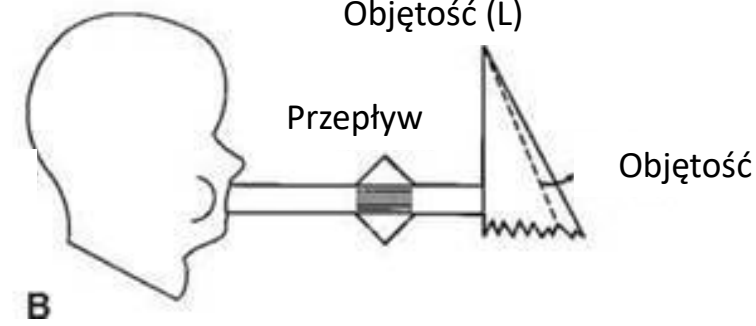
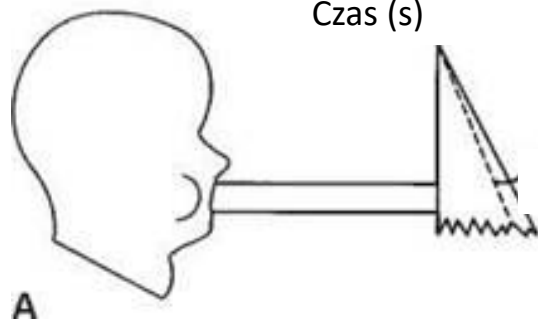
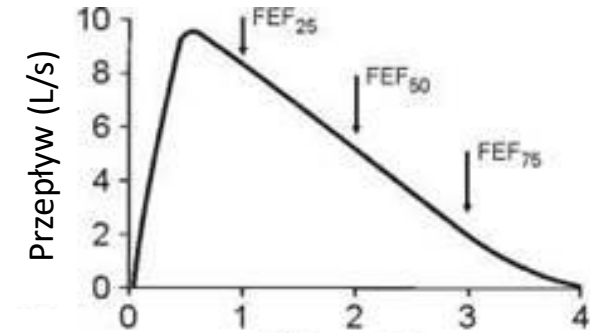
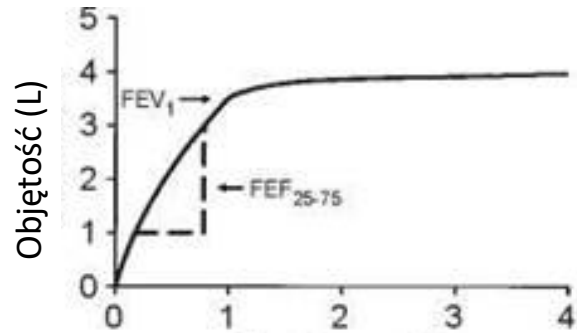
8. Mechanika oddychania i metody diagnostyczne w pulmonologii

Pacjent nabiera głęboki wdech, następnie możliwie mocno wypuszcza powietrze do rurki

Klips na nos

Technik monitoruje i zachęca pacjenta

Urządzenie rejestruje wyniki testu spirometrycznego

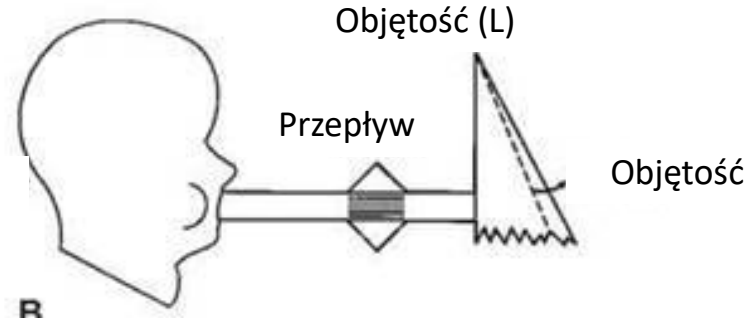
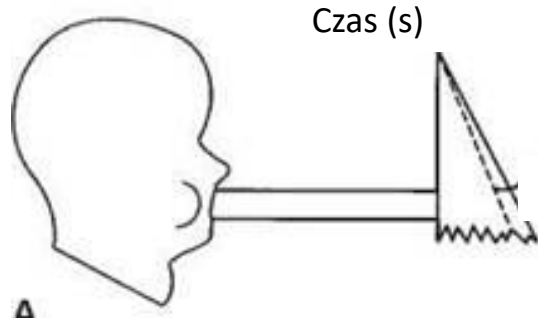
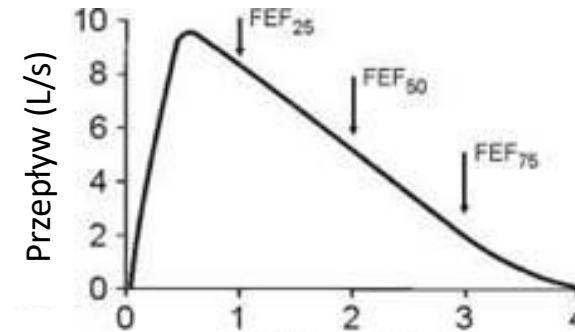
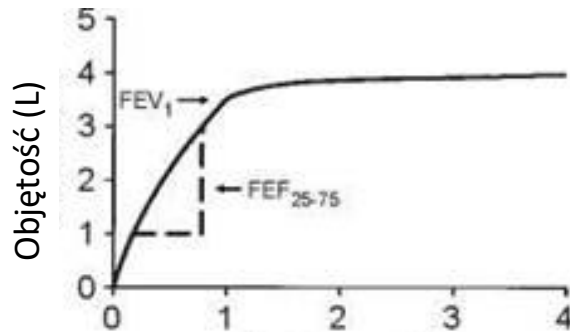
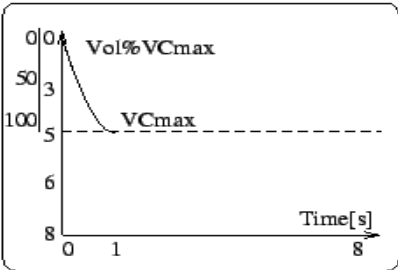
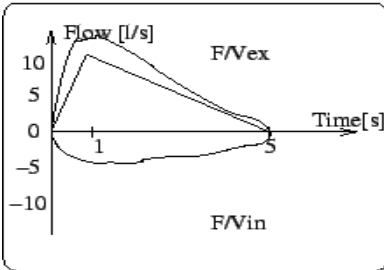

8. Mechanika oddychania i metody diagnostyczne w pulmonologii

SAMODZIELNY PUBLICZNY SZPITAL KLINICZNY
 KLINIKA PNEUMONOLOGII
 PRACOWNIA BADAN CZYNNOSCIOWYCH UKŁADU
 ODDECHOWEGO
 KATOWICE-LIGOTA, UL. Medyków 14

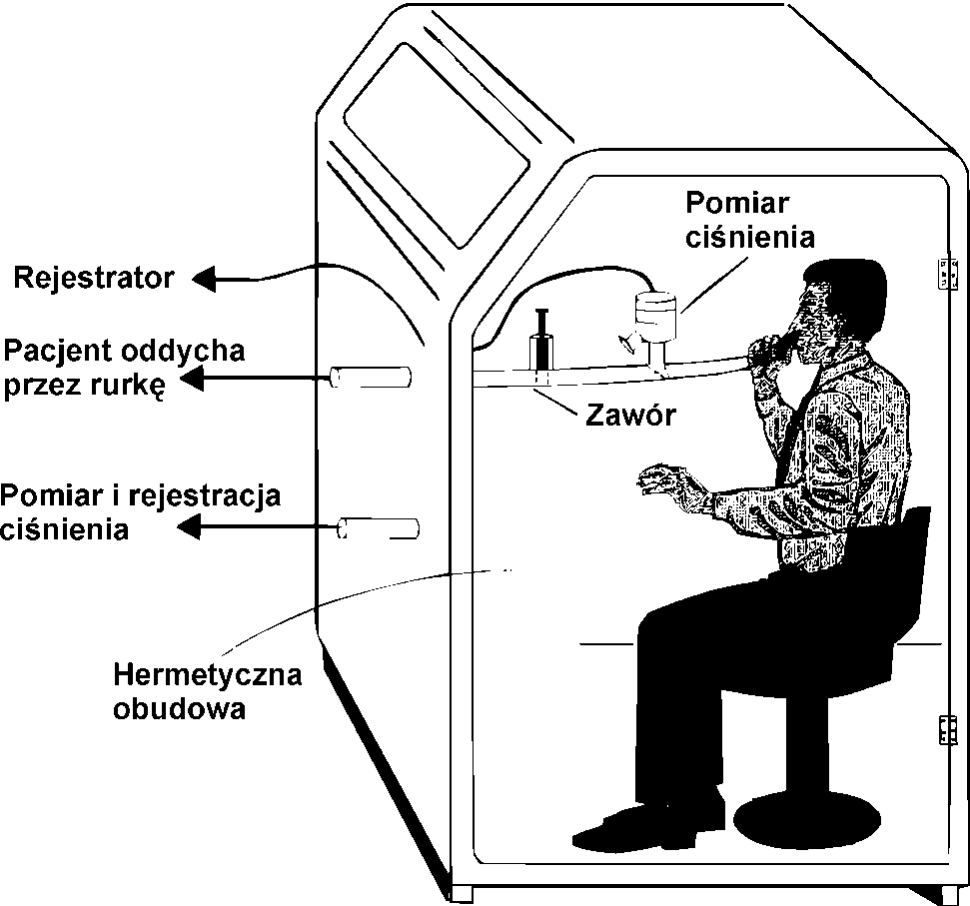
Flow-Vol

Last Name: X. Identification: Q2
 First Name: Arkadiusz
 Date of Birth: 1978-07-22 Age: 23 Years
 Sex: male Height: 175.0cm
 Smoker: Pali Weight: 100.0kg
 Physician: Prof. Pierzchala Operator: A.Matusz
 Ward: Poradnia Insurance: —

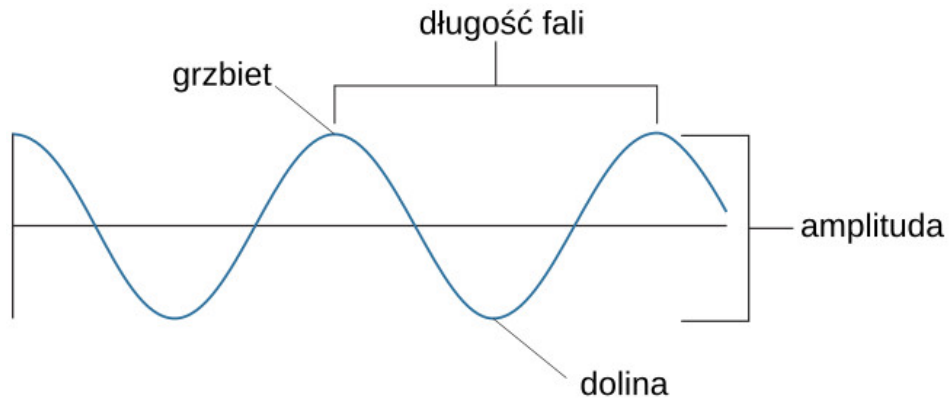

	Pred	Act1	%(Act1/Pred)	Act2	%(Act2/Pred)
Date:			2001-11-15		
Time			11:16:55		
VC IN.....[l]	5.33	4.88	91.7		
FEV1.....[l]	4.31	4.95	114.8		
FEV1%VC IN.....[%]	82.7	101.27	122.4		
FVC.....[l]	5.09	4.95	97.2		
FEV1%FVC.....[%]		100.00			
PEF.....[l/s]	9.82	12.33	125.3		
FEF 25.....[l/s]	9.36	12.33	147.5		
FEF 50.....[l/s]	5.51	7.51	136.3		
FEF 75.....[l/s]	2.58	3.88	150.9		
FIV1.....[l]		3.20			
FEF50%FVC.....[%]	108	151.74	140.1		
MMEF75/25.....[l/s]	5.02	7.66	152.7		
FEF 75/85.....[l/s]	1.58	3.21	203.7		
Mean transit time...[s]	0.59	0.21	35.6		
Exspir. F/V area[l*s]	28.6	34.82	121.6		
PIF.....[l/s]		3.26			
FVC IN.....[l]	5.33	4.88	91.7		
FIF 50.....[l/s]		2.84			
IC.....[l]	3.74				

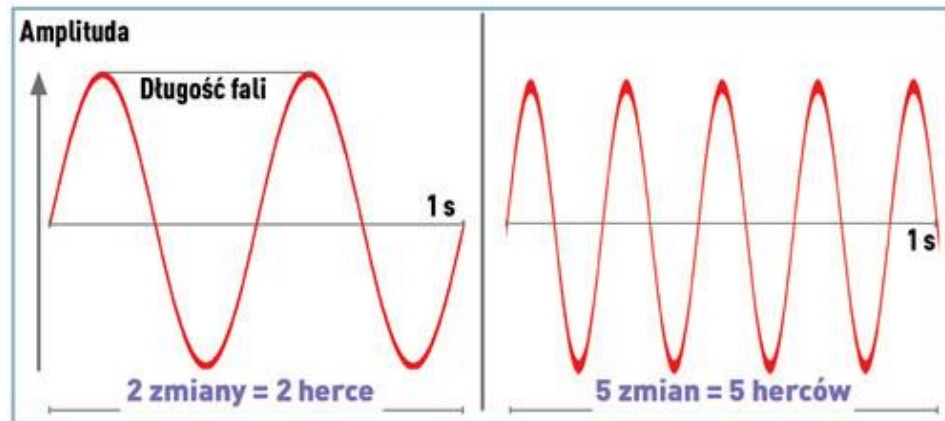
8. Mechanika oddychania i metody diagnostyczne w pulmonologii

9. Fale mechaniczne – okres, długość, amplituda i częstotliwość, energia, moc i natężenie fali mechanicznej

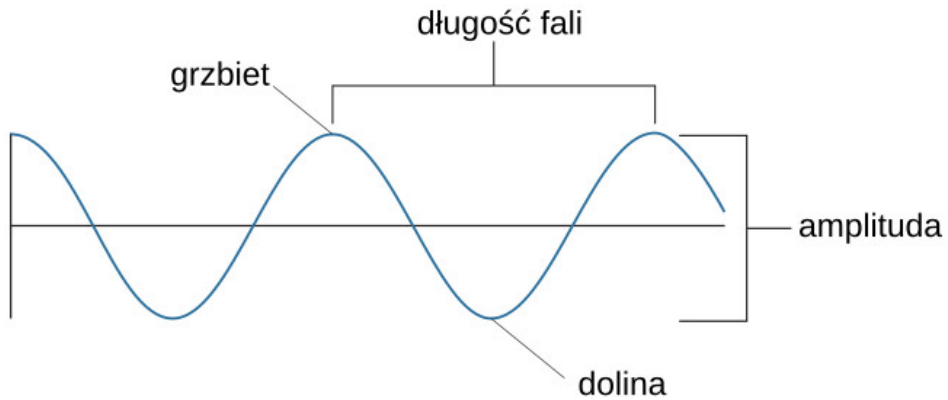

Fala dźwiękowa o intensywności $3.2 \times 10^{-4} \text{Wm}^{-2}$ wytwarza w bębunku ucha dość istotną zmianę ciśnienia. Proszę wyznaczyć poziom głośności tej fali bezpośrednio przy błonie bębenkowej.

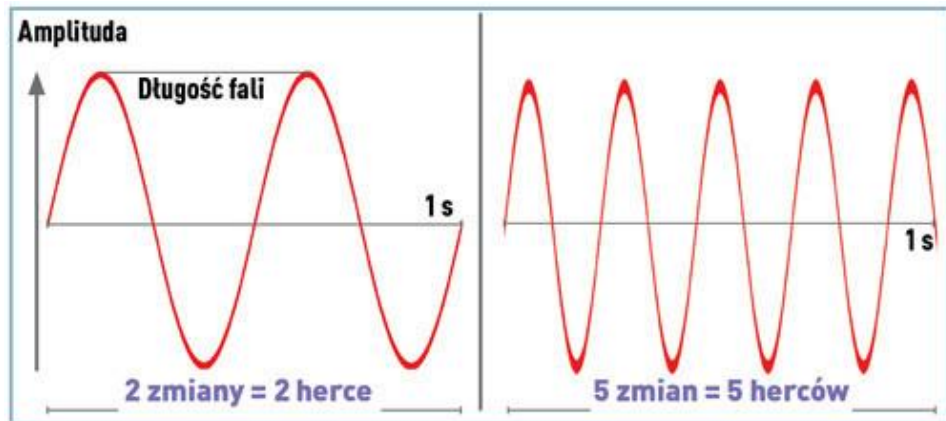

9. Fale mechaniczne – okres, długość, amplituda i częstotliwość, energia, moc i natężenie fali mechanicznej

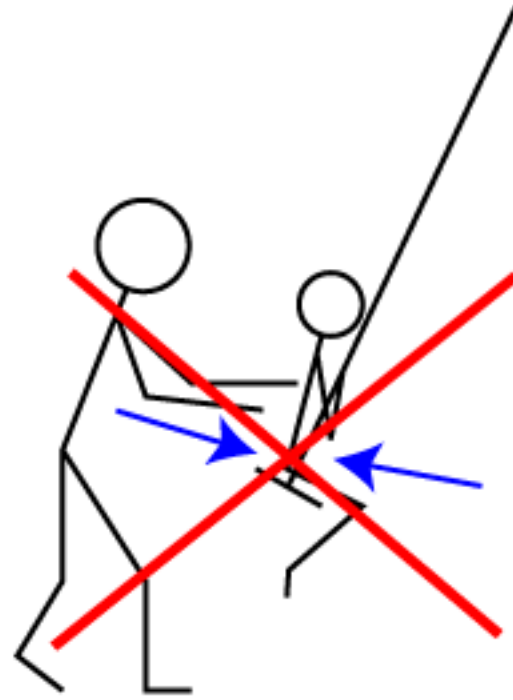
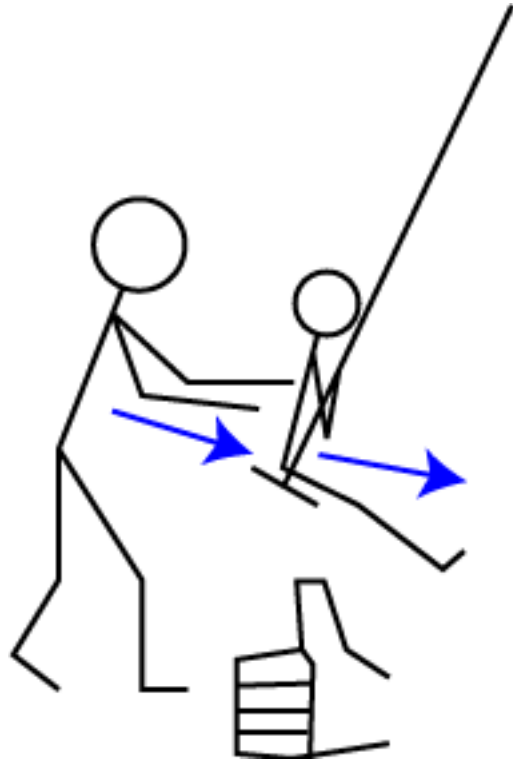

Fala dźwiękowa o intensywności $3.2 \times 10^{-4} \text{ W m}^{-2}$ wytwarza w błonie bębenkowej ucha dość istotną zmianę ciśnienia. Proszę wyznaczyć poziom głośności tej fali bezpośrednio przy błonie bębenkowej.

$$IL = 10 \lg \left(\frac{3.2 \times 10^{-4}}{10^{-12}} \right); = 85 \text{ dB}$$

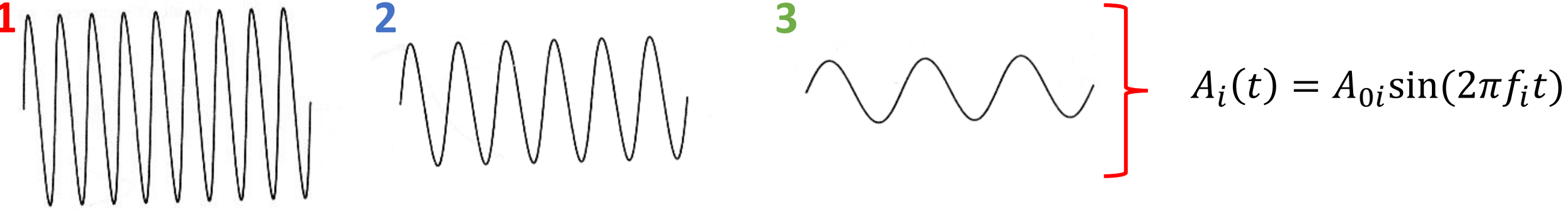

10. Zjawisko rezonansu mechanicznego, częstość rezonansowa

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

Trzy funkcje sinusoidalne (okresowe) o różnych amplitudach i częstotliwościach, ale o tej samej ogólnej postaci:

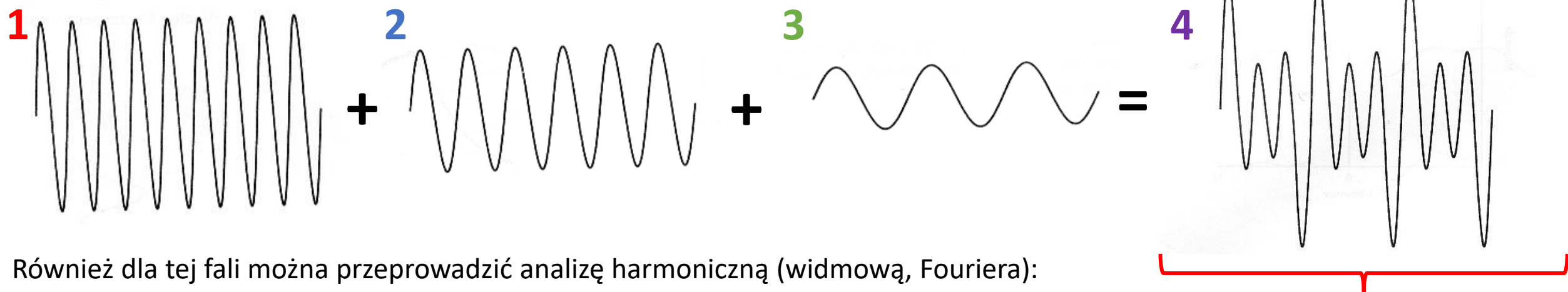
Ponieważ funkcje te są okresowe, zamiast zmian wychylenia w czasie, można przedstawić je w domenie częstotliwości, a na osi OY odłożyć ich amplitudy (maksymalne wychylenie):

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

Po dodaniu tych trzech fal otrzymujemy bardziej skomplikowany wzorec:

Również dla tej fali można przeprowadzić analizę harmoniczną (widmową, Fouriera):

$$A_i(t) = A_1(t) + A_2(t) + A_3(t)$$

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

Analiza harmoniczna zasadza się na tzw. transformacie Fouriera:

$$A(t) = \frac{1}{2}A_0 + \sum_{n=1}^{\infty} A_n \sin(2\pi nft)$$

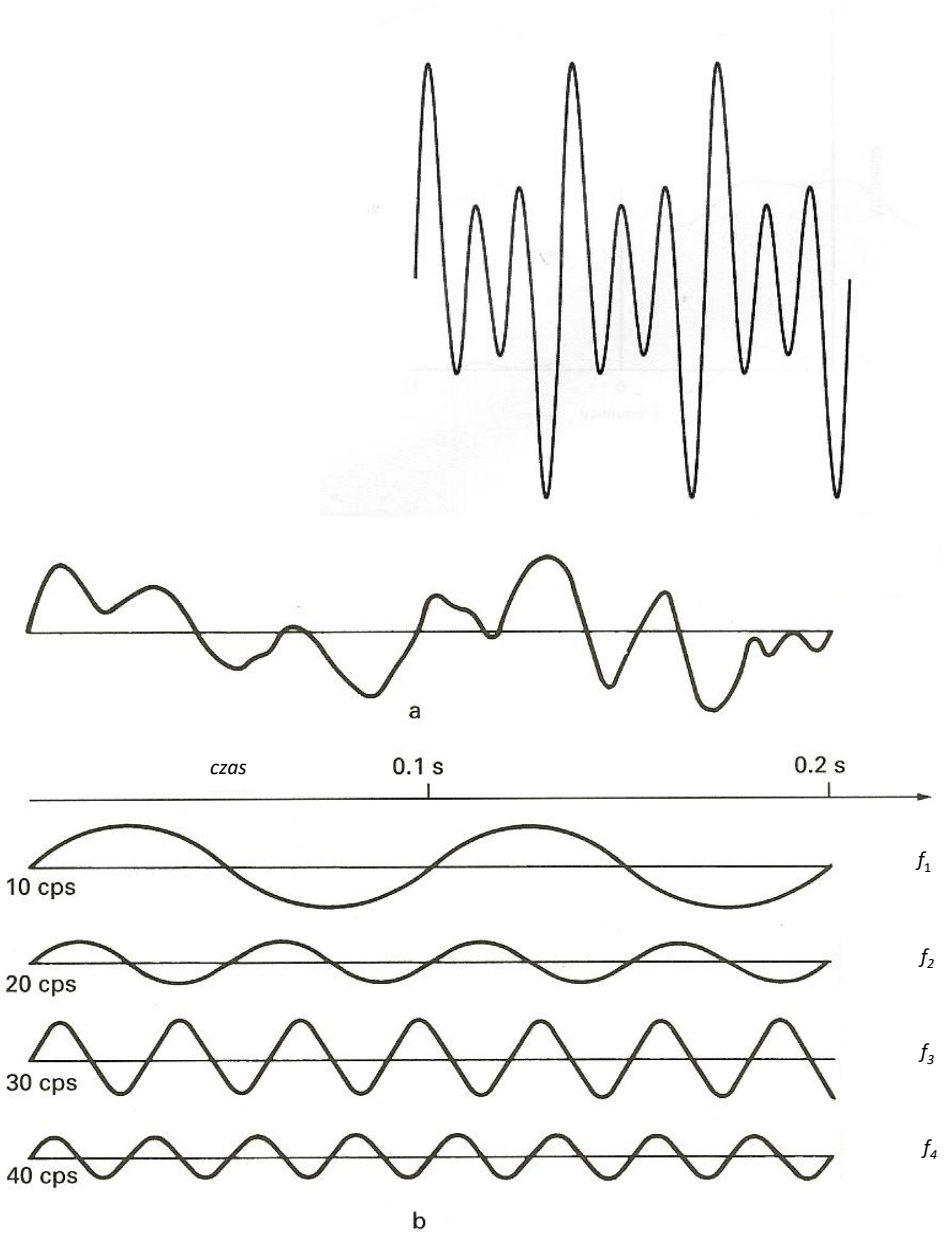
$f_1 = 1*f$ → częstotliwość podstawowa (pierwsza składowa harmoniczna)

$f_2 = 2*f$ → druga składowa harmoniczna

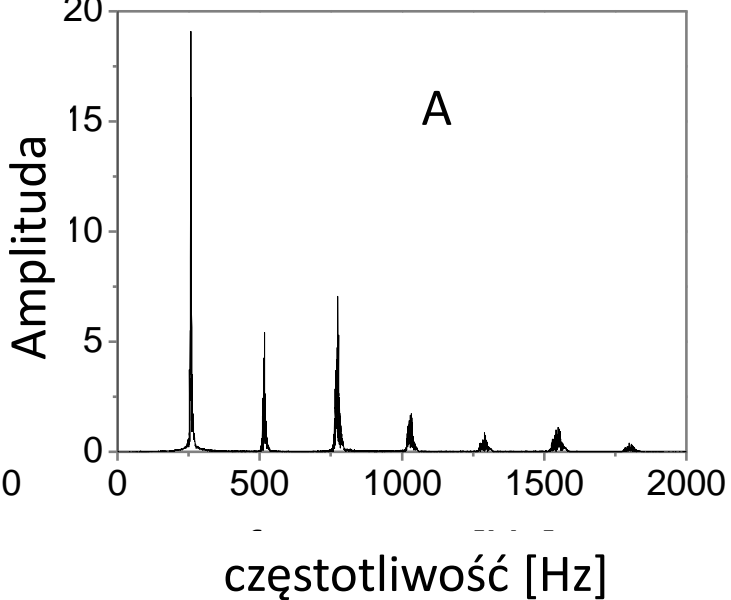
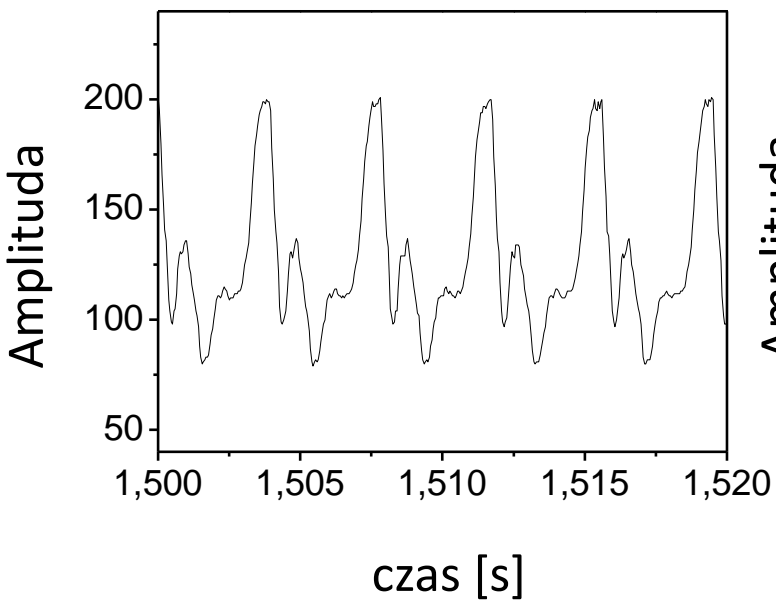
$f_3 = 3*f$ → trzecia składowa harmoniczna

...

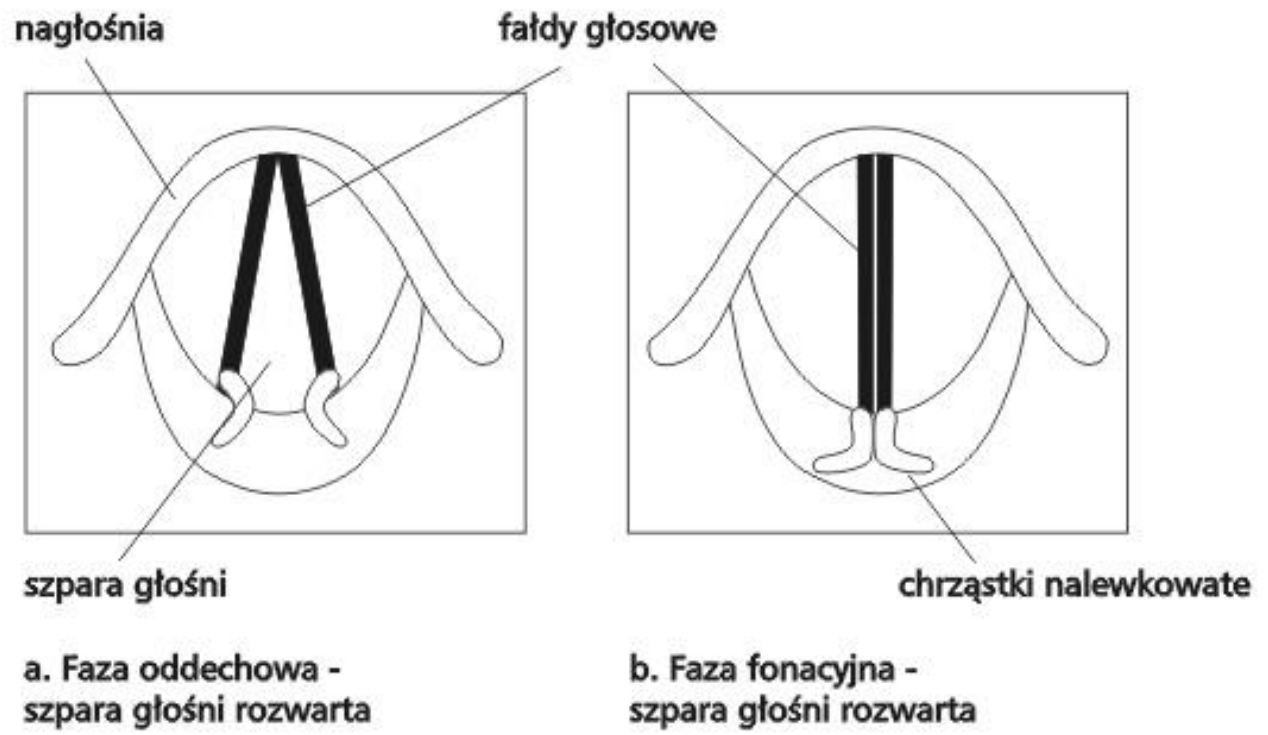
$f_4 = n*f$ → n-ta składowa harmoniczna

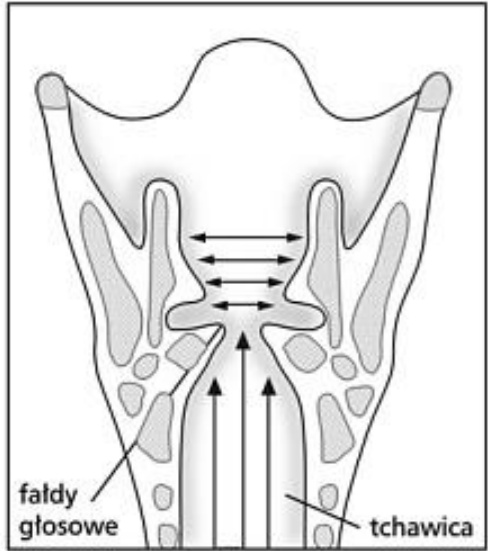
11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

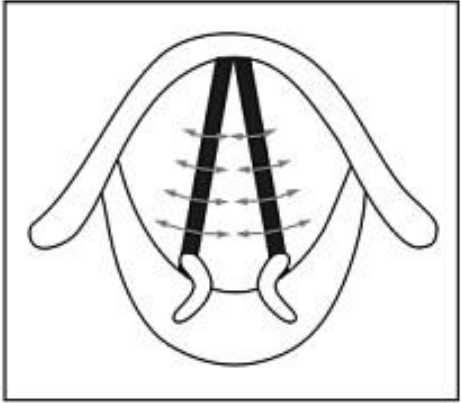
11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

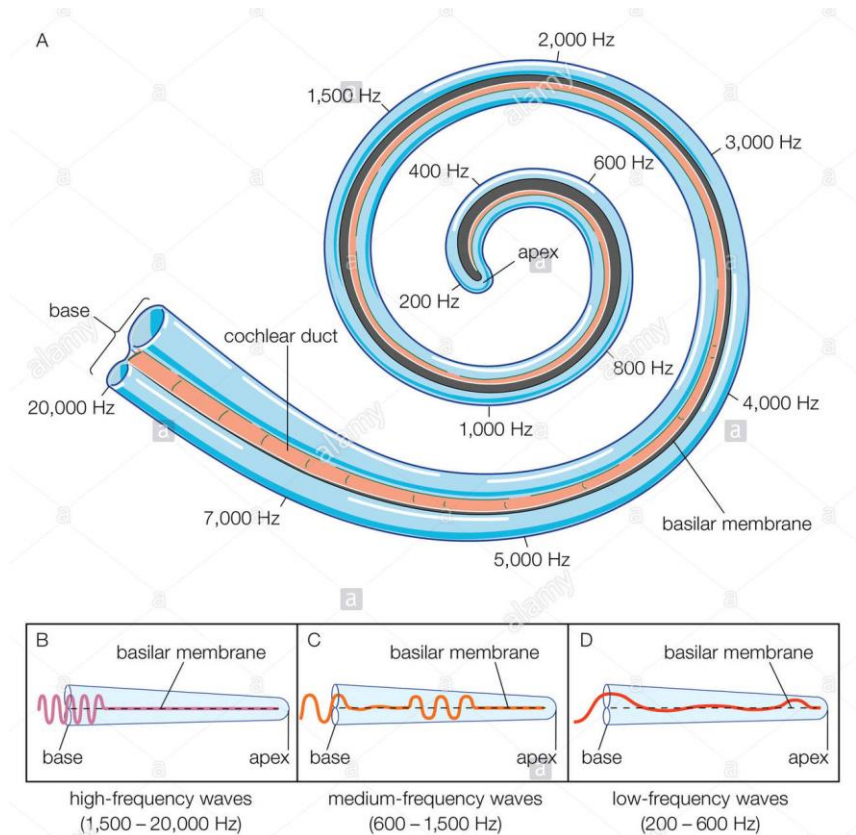
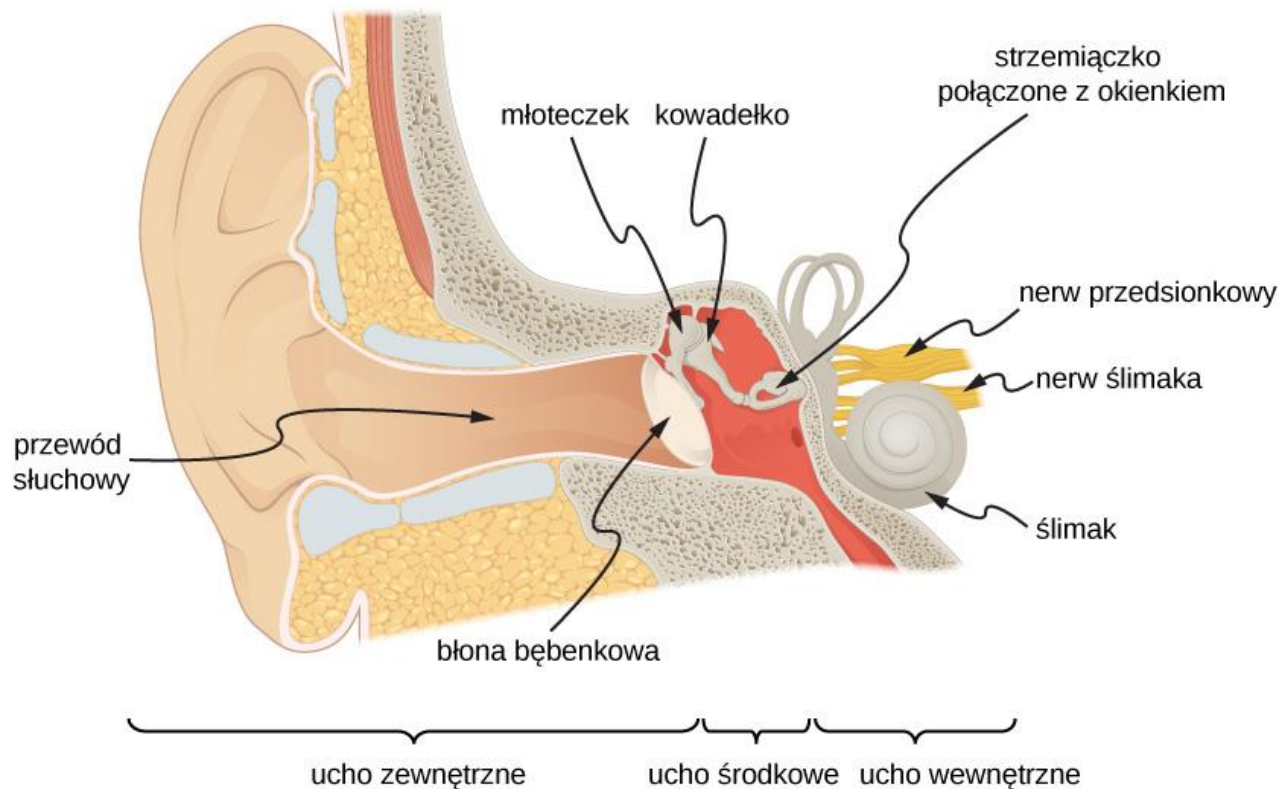
strumień powietrza w tchawicy
 a. Strumień powietrza wydechowego w tchawicy jest „motorem” wprawiającym w drgania faldy głosowe

drgania faldów głosowych
 b. Powtarzająca się wielokrotnie w jednostce czasu cykle naprzemiennych drgań faldów głosowych powodują powstanie dźwięku (tonu krtaniowego)

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

Przewód słuchowy ma długość 2,5 cm. Przyjmując, że dźwięk rozchodzi się w powietrzu z szybkością 343 m/s oblicz, na jakie częstotliwości najbardziej wrażliwy jest słuch dorosłego człowieka.

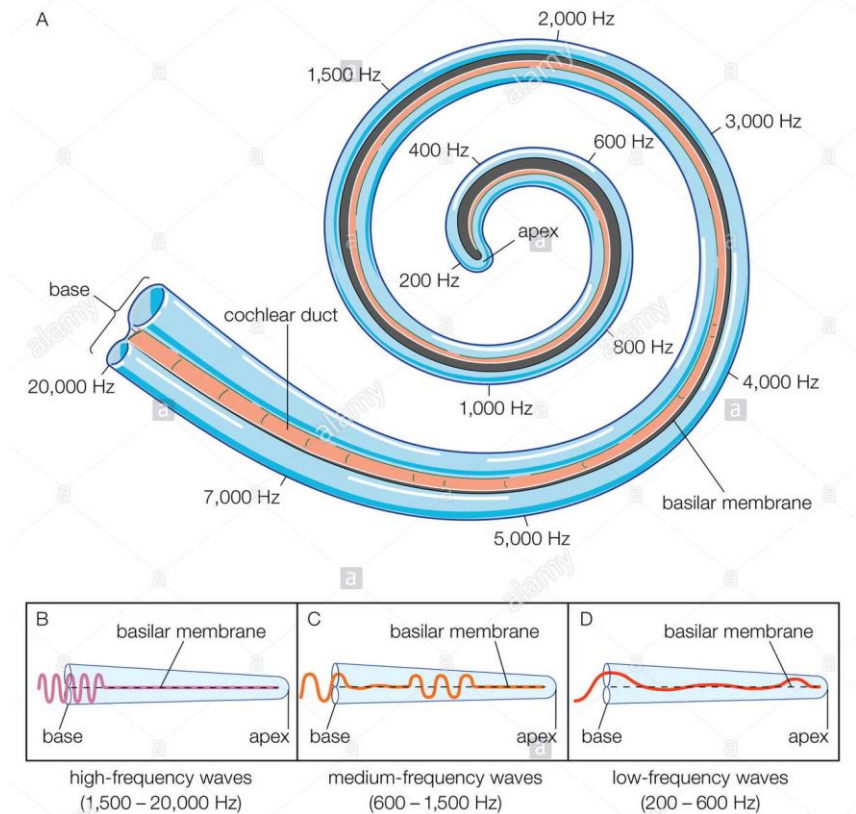
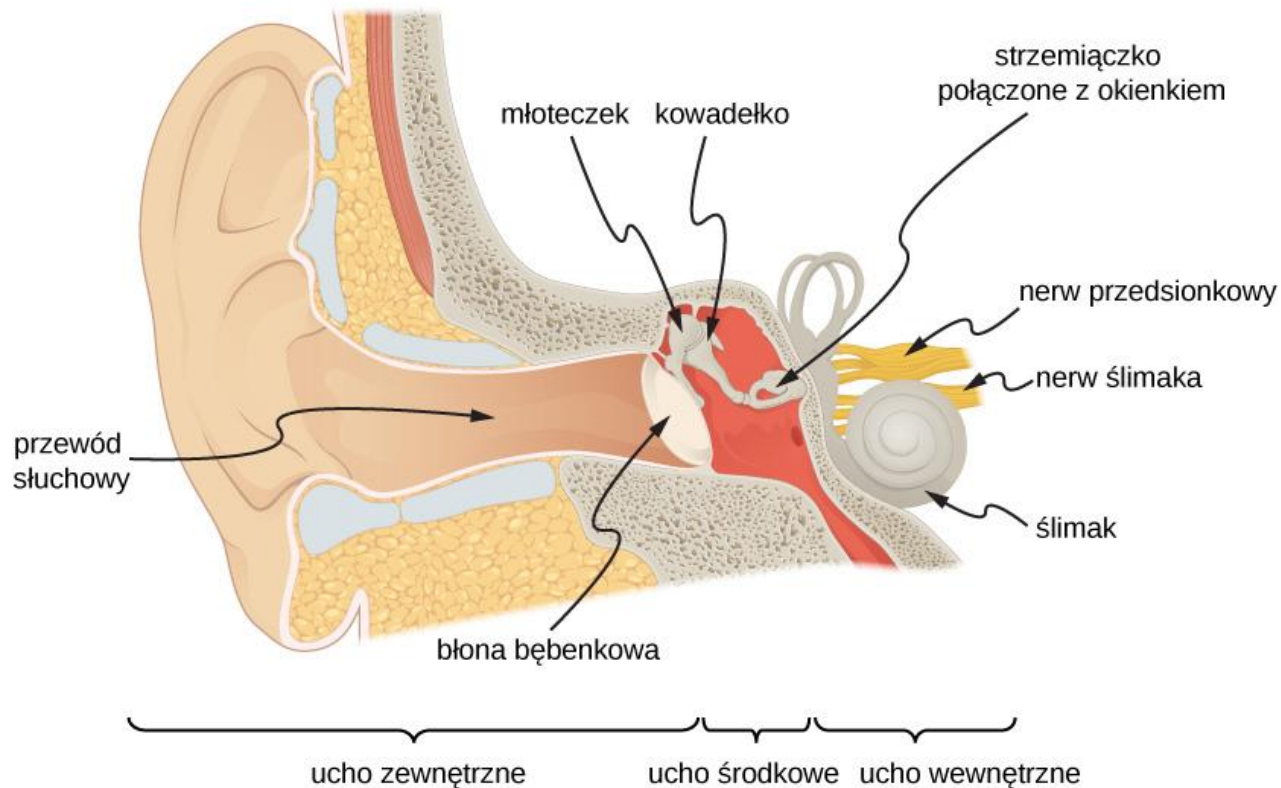

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

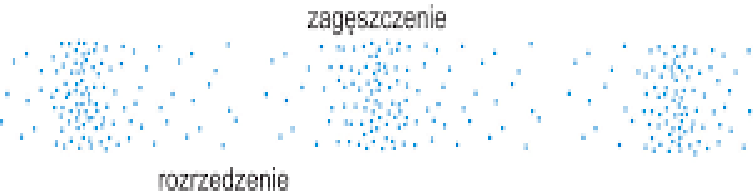
Przewód słuchowy ma długość 2,5 cm. Przyjmując, że dźwięk rozchodzi się w powietrzu z szybkością 343 m/s oblicz, na jakie częstotliwości najbardziej wrażliwy jest słuch dorosłego człowieka.

Dla rury jednostronnie zamkniętej:

$$f_0 = \frac{v}{4 \cdot L} = 3430 \text{ Hz}$$

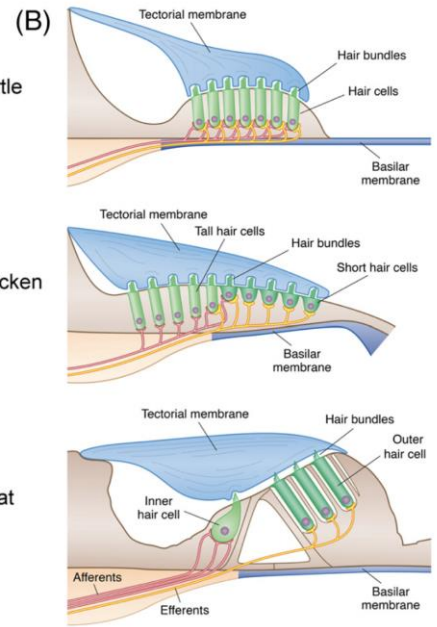
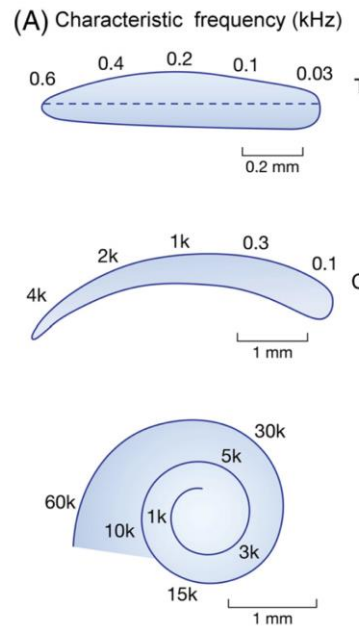
11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

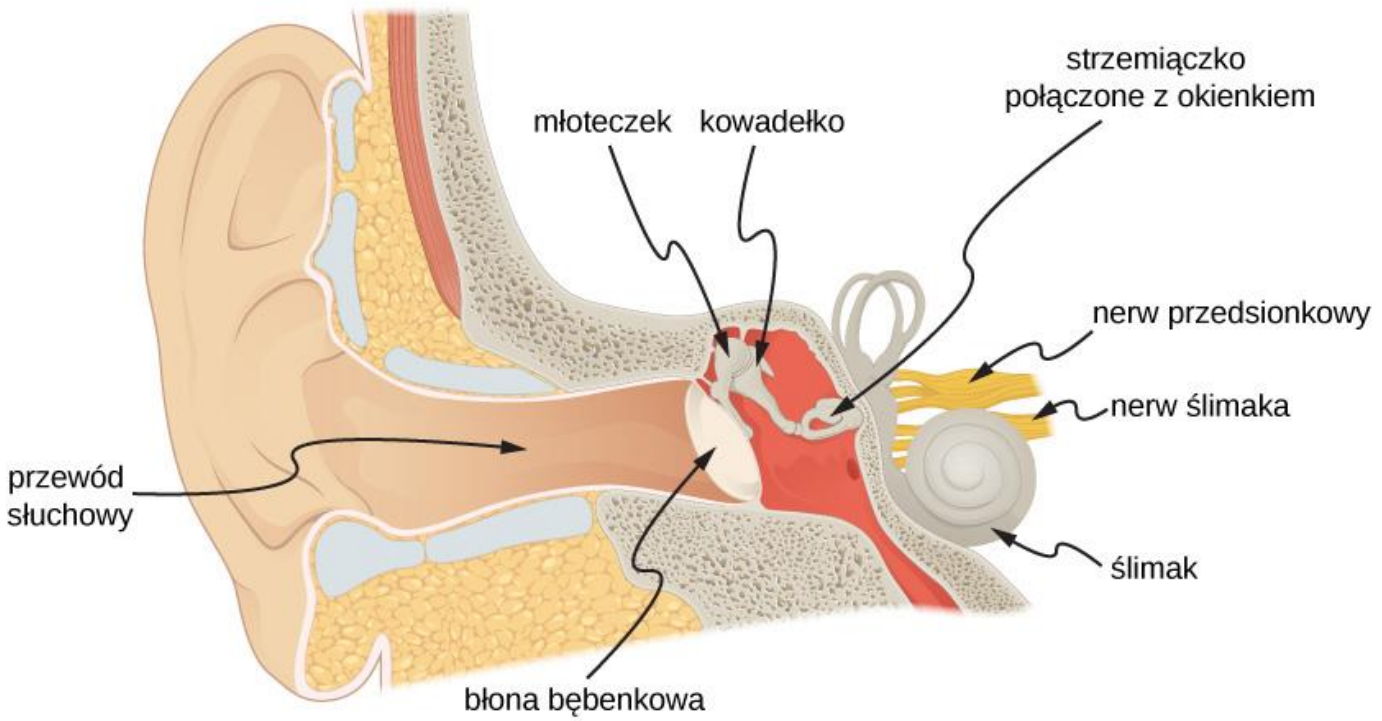
UCHO ZEWNĘTRZNE
(filtr akustyczny)

UCHO ŚRODKOWE
(przełącznik mechaniczny)

UCHO WEWNĘTRZNE
(2 wypełnione płynem kanały ze wspólną błoną)

Trends in Neurosciences
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tins.2019.12.003>

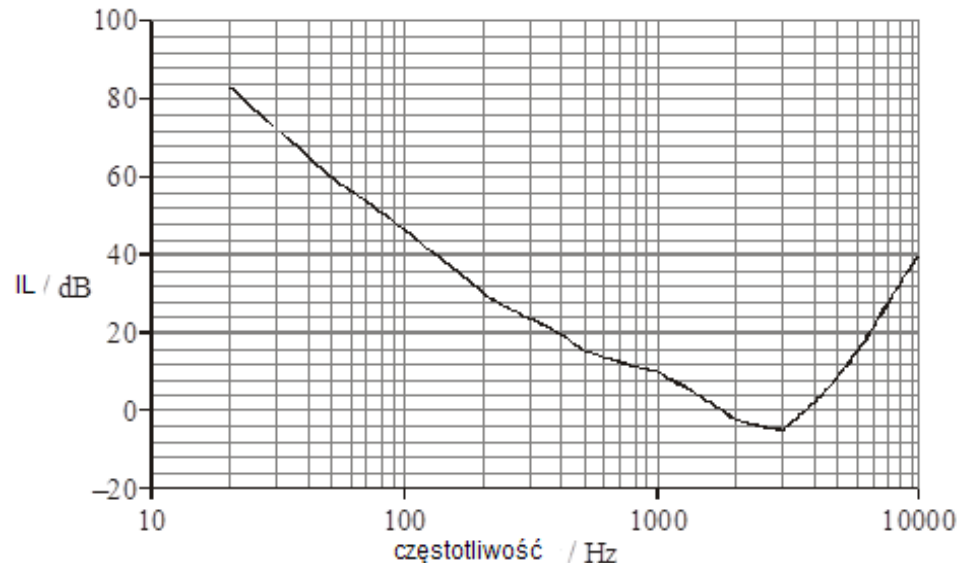

ucho zewnętrzne   ucho środkowe   ucho wewnętrzne

11. Biofizyka słuchu – związek budowy ucha z mechanizmem słyszenia

Ania słyszy dźwięk o częstotliwości 1000 Hz, którego intensywność jest równa 10^{-12} Wm^{-2} . Tata Ani, Marek nie jest w stanie usłyszeć tego dźwięku, póki jego intensywność nie wzrośnie do wartości 10^{-6} Wm^{-2} .

- Proszę oszacować stosunek amplitudy dźwięku słyszanego przez Anię do amplitudy dźwięku słyszanego przez jej tatę
- Proszę oszacować ubytek słuchu taty Ani dla tej częstotliwości w dB
- Korzystając z audiogramu proszę wyjaśnić dla jakiej częstotliwości słuch Ani jest najbardziej wrażliwy
- Proszę zaznaczyć na wykresie próg słyszalności taty Ani dla częstotliwości 1000 Hz.

- intensywność $\propto A^2$;
stosunek amplitud = 10^{-3} ;
- różnica w dB pomiędzy Anią i jej tatą = $10 \log \left(\frac{10^{-12}}{10^{-6}} \right)$;
= 60 dB;
- 3 000 Hz;
- 60 (± 5) dB;

D1. Poziom natężenia dźwięku

Dwa źródła dźwięku, zlokalizowane w tej samej odległości od obserwatora, wysyłają dźwięki, których poziom natężenia wynosi 20 dB każdy. Ile wynosi sumaryczny poziom natężenia dźwięku docierającego do obserwatora?

D1. Poziom natężenia dźwięku

Dwa źródła dźwięku, zlokalizowane w tej samej odległości od obserwatora, wysyłają dźwięki, których poziom natężenia wynosi 20 dB każdy. Ile wynosi sumaryczny poziom natężenia dźwięku docierającego do obserwatora?

$$L = 10 \log \frac{I}{I_0}$$

$$L_2 = 10 \log \frac{2I}{I_0} = 10 \left(\log(2) + \log \left(\frac{I}{I_0} \right) \right) = 10 \log(2) + 10 \log \left(\frac{I}{I_0} \right) \sim 23 \text{ dB}$$